

Brüssel, 16. juuni 2025
(OR. en)

10300/25

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0162 (NLE)

AELE 53
CH 19
MI 400

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	13. juuni 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 309 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS, mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 309 final.

Lisatud: COM(2025) 309 final

Brüssel, 13.6.2025
COM(2025) 309 final

2025/0162 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liit ja Šveitsi Konföderatsioon (edaspidi ka „Šveits“) on majanduslikult, ajalooliselt, kultuuriliselt, sotsiaalselt ja poliitiliselt tihedalt seotud. Liit on Šveitsi suurim kaubanduspartner ja Šveits on liidu suuruselt neljas kaubanduspartner. Šveitsis elab üle 1,5 miljoni liidu kodaniku ja liidus veidi alla 450 000 Šveitsi kodaniku. Iga päev ületab ELi–Šveitsi piiri mõlemas suunas mitusada tuhat piirialatöötajat.

Liit ja Šveits on omavahel seotud mitme kahepoolse kokkuleppega. Šveits osaleb liidu siseturul isikute vaba liikumist, maismaatransporti, lennutransporti, põllumajandustoodetega kauplemist ja vastavushindamise vastastikust tunnustamist käsitlevate kokkulepete kaudu¹. Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega tähendab, et Šveits on ka Schengeni ala liikmesriik. COVID-19 pandeemia ajal suurenes liidu ja Šveitsi koostöö piiriüleste terviseohtude alal. Šveits on traditsiooniliselt olnud tugev partner ka teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. Ta on teinud liiduga koostööd paljudes liidu rahastamisprogrammides, mille keskmes olid eelkõige teadusuuringud, innovatsioon ja haridus.

ELi ja Šveitsi suhted on küll tihedad, kuid on visalt püsivaid struktuurseid probleeme. Nende probleemide lahendamiseks pidasid liit ja Šveits aastatel 2014–2021 läbirääkimisi institutsioonilise raamistiku lepingu üle. Institutsioonilise raamistiku leping oleks ühtlasi loonud juhtimisraamistiku täiendavatele kokkulepetele siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, sealhulgas kokkulepetele, mille üle oli nõukogu andnud loa läbirääkimiste pidamiseks, näiteks toiduohutuse (2003 ja 2008) ja elektri (2006) valdkonnas. Lisaks oleks see loonud juhtimisraamistiku tervishoiulepingule, mille üle läbirääkimiste pidamiseks oli nõukogu loa andnud 2008. aastal.

2018. aasta novembris jõudsid läbirääkijad institutsioonilise raamistiku lepingu eelnõu teksti suhtes tehnilisel tasandil kokkuleppele. Kuna Šveitsi Liidunõukogu keeldus eelnõu teksti heaks kiitmast, peatati läbirääkimised muude lepingute üle, sest nii nõukogu oma 19. veebruari 2019. aasta järeldustes kui ka Euroopa Parlament oma 26. märtsi 2019. aasta soovitusel seadsid uute siseturule pääsu lepingute sõlmimise või olemasolevate lepingute tingimuste parandamise eeltingimuseks institutsioonilise raamistiku lepingu sõlmimise. Hoolimata edasistest katsetest leida lahendusi, otsustas Šveitsi Liidunõukogu 26. mail 2021 ühepoolset lõpetada läbirääkimised institutsioonilise raamistiku lepingu üle. Šveitsi ühepoolne otsus viis teadusuuringute, innovatsiooni ja hariduse valdkonnas kahepoolse koostöö ajutise peatamiseni.

Pärast institutsioonilise raamistiku lepingu üle peetavate läbirääkimiste katkemist alustasid Euroopa Komisjon ja Šveits 2022. aasta märtsis ettevalmistavaid kõnelusi, et arutada ELi ja Šveitsi suhete tulevikku. Nende kõneluste tulemusel jõuti ühisseisukohale, milles esitati

---

¹ 21. juunil 1999 allkirjastatud kokkulepped (EÜT L 114, 30.4.2002, lk 1): Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline lennutranspordialane kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe isikute vaba liikumise kohta, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe.

mõlema poole poliitiline arusaam tulevaste läbirääkimiste edasisest sammudest ning tervikliku läbirääkimispaketi komponentidest ja parameetritest, samuti soovitud eesmärgid ja lahendused peamistele institutsioonilistele ja valdkondlikele küsimustele.

Šveitsi Liidunõukogu ja Euroopa Komisjon kiitsid ühisseisukoha heaks 2023. aasta novembris. Mõlemad pooled kohustusid oma läbirääkimisvolituste ettevalmistamisel lähtuma ühisseisukohast ning panid kirja ühise soovi viia läbirääkimised 2024. aasta jooksul lõpule.

Sellest tulenevalt võttis komisjon 20. detsembril 2023 vastu soovitusel nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba pidada läbirääkimisi ettevalmistavate kõneluste käigus välja selgitatud ja kindlaks määratud ulatusliku meetmepaketi üle². Nende läbirääkimiste üldine eesmärk oli ajakohastada ja tugevdada liidu ja Šveitsi kahepoolseid suhteid, tagada siseturul tegutsevatele liidu ja Šveitsi ettevõtetele aus konkurents ning kaitsta liidu kodanike õigusi Šveitsis, sealhulgas hoida ära eri liikmesriikide kodanike diskrimineerimist kodakondsuse alusel. See võimaldaks mõlema poole kodanikel, ettevõtjatel ja teadlastel saada täit kasu liidu ja Šveitsi geograafilisest lähedusest, ühistest väärtustest ja majandussidemetest. Samal ajal tegi Šveitsi Liidunõukogu samasuguseid ettevalmistusi Šveitsi poolel. Kui Šveitsis olid vajalikud protsessid lõpule viidud, võttis nõukogu 12. märtsil 2024 vastu otsuse, millega volitati komisjoni alustama läbirääkimisi ulatusliku meetmepaketi üle ja kehtestati üksikasjalikud läbirääkimisjuhised³.

Läbirääkimisi ulatusliku paketi üle alustasid 18. märtsil 2024 Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen ja toonane Šveitsi Konföderatsiooni president Viola Amherd. Läbirääkimisi pidades konsulteeris komisjon nõukoguga, sealhulgas üldasjade nõukoguga, ja EFTA töörühmaga, kelle nõukogu oli määranud Šveitsiga peetavate läbirääkimiste erikomiteeks. Euroopa Parlamendi 4. oktoobri 2023. aasta resolutsiooni on nõuetekohaselt arvesse võetud ja komisjon on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikega 10 Euroopa Parlamenti täielikult teavitanud.

Pärast üheksa kuud kestnud pingelisi läbirääkimisi teatasid president von der Leyen ja president Amherd, et arutelud ulatusliku paketi kõigi elementide üle jõudsid 20. detsembril 2024 edukalt lõpule. Ulatuslik pakett sisaldab Šveitsile juba pääsu liidu siseturule andva viie kokkuleppe ajakohastamist: põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppes sisalduva vaidluste lahendamise mehhanismi ajakohastamist kooskõlas liidu ja Šveitsi kaubanduskokkulepetes teiste partneritega väljakujunenud tavaga; uut toiduohutust käsitlevat protokollit, millega luuakse ühine toiduohutusala, mis hõlmab toiduahela kõiki mõõtmeid ning asendab põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid käsitlevad lisad; uut elektrialast kokkulepet, mis võimaldab Šveitsil osaleda liidu elektrienergia siseturul; uut tervisealast kokkulepet, mis võimaldab Šveitsil osaleda tõsiste piiriüleste terviseohtudega tegelevates liidu mehhanismides ja organites, eelkõige Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuses ning varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemis; uut kokkulepet Šveitsi alalise ja õiglase rahalise panuse kohta liidu majanduslikku ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse, milles kajastub lepinguosaliste partnerluse ja koostöö tase, ning uut kokkulepet, mis võimaldab Šveitsil osaleda mitmes liidu programmis, mis on avatud kolmandate riikide osalemisele (programm „Euroopa horisont“, Euratomi teadus- ja koolitusprogramm, ühissetevõtte Fusion for Energy (ITERi ja tuumasünteesienergeetika

² COM(2023) 798 final, 20.12.2023.

³ Nõukogu 12. märtsi 2024. aasta otsus (EL, Euratom) 2024/995, millega antakse luba alustada Šveitsi Konföderatsiooniga läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheliste siseturgu käsitlevate kokkulepete institutsiooniliste sätete, Šveitsi Konföderatsiooni liidu programmides osalemise kokkuleppe ning kokkulepete üle, mis on aluseks Šveitsi alalisele panusele liidu ühtekuuluvusse (ELT L, 2024/995, 26.3.2024).

arendamise Euroopa ühissetevõtte), programm „Digitaalne Euroopa“, programm „Erasmus+“ ja programm „EL tervise heaks“, mille eesmärk on täiendada koostööd, mis kõnealuse ulatusliku paketi raames seati sisse kahe partneri vahel läbiräägitud tervisealase kokkuleppega). Lisaks eespool loetletud elementidele sisaldab ulatuslik pakett ka eraldi protokollu parlamentaarse koostöö kohta.

Ettepanek hõlmab ulatusliku paketi raames järgmiste kokkulepete ja protokollide sõlmimist:

- (a) Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;
- (b) Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;
- (c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;
- (d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;
- (e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lennutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;
- (f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;
- (g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;
- (h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;
- (i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;
- (j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;
- (k) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;
- (l) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokoll;
- (m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline elektrialane kokkulepe;
- (n) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervishoiuleping;
- (o) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise panuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;
- (p) ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides;
- (q) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni osalemise tingimuste kohta Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis;

- (r) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline parlamentaarset koostööd käsitlev protokoll.

Nendele kokkulepetele ja protokollidele on lisatud Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni ühisavaldus kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ulatusliku lepingute paketi ning Euroopa Liidu ja Šveitsi vaheliste kahepoolsete suhete võimaliku edasiarendamise üle ning see tuleks liidu nimel heaks kiita.

Kokkulepe Šveitsi osalemise kohta Euroopa Kosmoseprogrammi Ametis näeb ette selle ajutise kohaldamise alates 1. jaanuarist 2026 või kokkuleppe allkirjastamisele järgneva aasta 1. jaanuarist, sõltuvalt sellest, kas allkirjastamine toimub enne 1. juulit 2026 või mitte.

Kuigi kokkulepe Šveitsi osalemise kohta liidu programmides on kahe partneri vahel 2024. aastal läbiräägitud ulatuslikuma paketi lahutamatu osa, otsustas komisjon selle ettepaneku allkirjastamist kiirendada, et selle ajutist kohaldamist saaks alustada 1. jaanuarist 2025. Komisjon tegi selleks eraldi ettepanekud⁴.

Kavandatud lähenemisviis võimaldab rakendada üleminekukorda, mille komisjon tegi Šveitsile ulatusliku paketi üle peetavatel läbirääkimistel võimalikuks. Samas ei mõjuta see ühisseisukohaga kehtestatud ja nõukogu volitustega kinnitatud ulatusliku paketi lähenemisviisi, mis seisneb tervikliku paketi kasutamises.

Kokkulepe Šveitsi osalemise kohta liidu programmides sisaldab aegumisklauslit, mille kohaselt lõpetatakse lepingu ajutine kohaldamine, kui Šveits ei ole paketi jõustumiseks vajalikke menetlusi 2028. aasta lõpuks lõpule viinud. Seepärast on komisjoni ettepanekus Šveitsi osalemist liidu programmides käsitleva lepingu allkirjastamise kohta ette nähtud, et see sõlmitakse selle ulatusliku lepingute paketi raames, mille üle peeti 2024. aastal läbirääkimisi.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Institutsiooniliste sätete kehtestamine tagab liidu õigustiku järjepidevama ja ühetaolisema kohaldamise siseturu nendes osades, kus Šveits osaleb, või poliitikavaldkondades, milles Šveits on võtnud kohustuse viia oma õigusaktid liidu õigustikuga dunaamiliselt vastavusse, järgida ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise põhimõtet ning lahendada liidu õigusega seotud küsimustes vaidlusi, kaasates Euroopa Liidu Kohtu. Eri kokkulepetes on kesksel kohal liidu kodanike diskrimineerimise keelu põhimõtte ning liidu ja Šveitsi ettevõtjate võrdsed võimalused.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ulatuslikus ELi-Šveitsi lepingute paketi järgitakse täielikult aluslepinguid ning säilitatakse liidu õiguskorra terviklikkus ja autonoomia. Sellega edendatakse liidu väärtusi, eesmärgi ja huve ning tagatakse liidu poliitika ja meetmete kooskõla, mõjususe ja järjepidevus.

Kehtivate kokkulepete institutsioonilised ja sisulised muudatused ning vajaduse korral riigiabi nõuete kehtestamine ja uued kokkulepped aitavad saavutada liidu poliitikaeesmärgi järgmistes poliitikavaldkondades:

- siseturg,
- konkurents,
- tööhõive ja sotsiaalküsimused,
- isikute vaba liikumine,

⁴ COM(2025) 159 final ja COM(2025) 160 final, 9.4.2025.

- transport,
- põllumajandus,
- toiduohutus ja toidu kvaliteet.
- loomad ja loomsed saadused,
- taimed ja taimsed saadused,
- tarbijakaitse,
- energiavarustus,
- tervisekaitse,
- kaubandus.

Lisaks sellele aitavad kokkulepe Šveitsi ühinemise kohta liidu programmidega ja kokkulepe Šveitsi osalemise kohta Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis edendada liidu poliitikaeesmärke järgmistes poliitikavaldkondades:

- haridus ja koolitus,
- teadusuuringud ja innovatsioon,
- digitaalrajandus ja -ühiskond,
- tervisekaitse
- kosmos.

Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise panuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus aitab saavutada liidu poliitikaeesmärke seoses majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvusega.

Tagades, et Šveits annab piisava rahalise panuse nende asutuste ja organite haldamisse ja tegevusse, milles ta osaleb, ning infosüsteemidesse, millele tal on juurdepääs, kaitstakse liidu finantshuve.

Spetsiaalse protokolliga loodud Euroopa Parlamendi ja Šveitsi Liidukogu liikmete vaheline koostöö- ja dialoogifoorum on kooskõlas liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud assotsieerimis- ja strateegilise partnerluse lepingute praktikaga.

Kuigi mitme käesoleva ettepanekuga hõlmatud kokkuleppe või protokollide rakendamine tugineb tehnilistel ja digisüsteemidel, ei kehtestata ettepanekuga nõudeid, mis kohustaksid tegema muudatusi nende süsteemide kasutamises või ülesehituses. Ettepanek ei mõjuta põhimõtet „vaikimisi digitaalne“.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Kavandatavas otsuses käsitletavad kokkulepped ja protokollid on omavahel lahutamatult seotud ja moodustavad sidusa terviku ning nendega kehtestatakse tugevdatud ja laiaulatusliku partnerluse struktuur paljudes aluslepingutega hõlmatud valdkondades, tuginedes õiguste ja kohustuste asjakohasele tasakaalule. Seega on eespool nimetatud kokkulepete ja protokollide sõlmimist käsitleva kavandatava nõukogu otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217.

Assotsieerimislepingute puhul võib nõukogu lepingu sõlmimise kohta võtta vastu otsuse pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist. Kuna materiaalõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 217, on vaja Euroopa Parlamendilt saada nõusolek. Seepärast on käesolevas ettepanekus käsitletavate kokkulepete ja protokollide sõlmimise otsuse

menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunkt i koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 8 teise lõiguga. Lisaks sellele tuleks õigusliku alusena lisada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 7, kuna on asjakohane, et nõukogu annaks komisjonile volituse kiita liidu nimel heaks teatavad lepingute muudatused, mis tuleb vastu võtta lihtsustatud korras või mille peab vastu võtma assotsieerimislepingu alusel loodud organ.

Seega on kavandatava nõukogu otsuse õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktiga i, artikli 218 lõikega 7 ja artikli 218 lõike 8 teise lõiguga.

Komisjon leiab, et kõik käesoleva ettepanekus esitatud kokkulepete ja protokollidega hõlmatud valdkonnad kuuluvad liidu pädevusse ning seepärast peaks need kokkulepped ja protokollid sõlmima üksnes liit.

3. MÕJU EELARVELE

Kokkulepe Šveitsi osalemise kohta liidu programmides mõjutab liidu eelarvet, kuna Šveits ühineb programmiga „Euroopa horisont“, Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga, ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte tegevusega, programmiga „Digitaalne Euroopa“, programmidega „Erasmus+“ ja „EL tervise heaks“. Kokkuleppega nähakse ette õiglased ja tasakaalustatud tingimused Šveitsi rahalise panuse kohta liidu programmidesse, milles ta osaleb, ning ka nende programmide haldamisega seotud üldiste halduskulude katmine. Kokkulepe sisaldab vastastikkuse klauslit, millega tagatakse, et liidus asutatud juriidilised isikud saavad kooskõlas Šveitsi õiguses sätestatud tingimustega võimalikult suures ulatuses osaleda Šveitsi samaväärsetes teadus- ja innovatsiooniprogrammides.

Käesoleva ettepaneku finantsselgituse I osas on näidatud Šveitsi osalemist liidu programmides käsitleva kokkuleppe esialgne mõju eelarvele.

Kokkulepete puhul siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, tervisealase kokkuleppe ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametit käsitleva kokkuleppe puhul on Šveits nõustunud rahaliselt panustama liidu eelarvesse nende asutuste ja organite haldamiseks ja tegevuseks, milles Šveits osaleb, ning infosüsteemide jaoks, millele tal on juurdepääs, võttes arvesse iga kokkuleppe kohaldamisala.

Enamikul juhtudel on maksete tegemise kord kindlaks määratud spetsiaalsetes lisades, mis järgivad sama mudelit. Asjaomaste kokkulepete ja protokollide ühiste standardsete sätete kohaselt peab Šveits maksma iga-aastast rahalist panust Euroopa Komisjoni esitatud rahastamisnõuetes ettenähtud kuupäevadel. See panus koosneb tegevustoetuse ja osalustasu summast.

Kui asutuste või infosüsteemide jaoks on juba olemas muud rahastamismehhanismid, siis jätkatakse nendega.

Asutuste ja infosüsteemide rahastamise erikorda on kirjeldatud lepingute sätteid käsitlevas jaos. Käesoleva ettepaneku finantsselgituse II osas kirjeldatakse kõnealuse korra ja selle maksete tegemise korra tulevast mõju eelarvele.

4. MUU TEAVE

- **Rakendamine kokkulepete ja protokollide alusel asutatud organite poolt**

Lepingute pakett on seotud sarnaste institutsiooniliste sätetega ja/või muude omavaheliste seostega. Kõigis ulatusliku paketi hõlmatud kokkulepetes on ette nähtud liidu ja Šveitsi esindajatest koosnevad ühiskomiteed, mis järgivad suuresti sama mudelit. Kõik kokkulepped siseturuga seotud valdkondades, põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe, tervisealane kokkulepe ja kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise panuse kohta liidu sotsiaalsesse ja majanduslikku ühtekuuluvusse võimaldavad moodustada töörühmi. Mitu kokkulepet sisaldavad vaidluste lahendamise mehhanisme, mis põhinevad ühesugusel mudelil, mis võimaldab lahendada probleeme, juhul kui üks osaline on asjaomasest kokkuleppes või lepingute paketi tulenevaid kohustusi rikkunud. Peale selle moodustatakse parlamentaarse koostöö protokolliga parlamentaarne ühiskomisjon, mis koosneb Euroopa Parlamendi ja Šveitsi Liidukogu esindajatest.

- **Kokkulepete ja protokollide rakendamine ja kohaldamine**

ELi toimimise lepingu artikli 216 lõike 2 kohaselt on liidu sõlmitud lepingud liidu institutsioonidele ja liikmesriikidele siduvad.

Otstarbekas on volitada komisjoni ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 7 kohaselt võtma vastu liidu seisukoha teatavate tehniliste otsuste kohta, mida saab teha lihtsustatud korras või mida saab teha paketti kuuluvate kokkulepete alusel asutatud organ, et tagada kokkulepete ja protokollide tulemuslik ja tõhus haldamine ja toimimine. Sellised load on seotud näiteks järgmist tüüpi otsustega:

- salastamata tundliku teabe käsitlemisjuhiste kindlaksmääramine;
- uute töörühmade moodustamine kokkulepete alusel;
- liidu õigusaktide inkorporeerimine kokkulepetesse siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, ja tervisealasesse kokkuleppesse, võttes arvesse vajalikke tehnilisi kohandusi;
- põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe teatavate lisade muutmine;
- maismaatransporti käsitleva kokkuleppe teatavate lisade muutmine, välja arvatud need, mida ühtlustatakse dünaamiliselt;
- lahenduste kasutuselevõtmine otseseks teabevahetuseks Euroopa Komisjoni ja Šveitsi pädevate asutuste ning asjaomaste asutuste vahel nendes valdkondades, kus on vaja teavet kiiresti edastada.

Kõigist eespool nimetatud otsustest peaks komisjon nõukogule ette teatama. Oma liikmete blokeeriva vähemusega võib nõukogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikega 4 esitada selliste kavandatavate otsuste kohta vastuväiteid. Sellisel juhul peab komisjon kavandatava otsuse liidu nimel tagasi lükkama, ilma et see piiraks võimalust esitada seejärel nõukogule ettepanek ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel.

Selleks et tagada paketti kuuluvatest kokkulepetest tulenevate kohustuste täitmine, nähakse kokkulepetes ja protokollides ette mõjusad jõustamismehhanismid vaidluste lahendamise korra, mis nähakse ette kokkulepetes siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppes, tervisealases kokkuleppes ja kokkuleppes Šveitsi rahalise panuse kohta liidu ühtekuuluvusse.

Enamikus paketti kuuluvates kokkulepetes ja protokollides on osalistele ette nähtud võimalus võtta kasutusele meetmeid oma huvide kaitsmiseks, näiteks vahekohtu otsuse täitmata jätmise

korral võtta asendusmeetmeid või asjaomastes kokkulepetes ja protokollides kindlaksmääratud juhtudel võtta kaitsemeetmeid, tasakaalustavaid, kriisi- ja muid meetmeid. Oluline on see, et liidul oleks igati võimalik neid meetmeid kiiresti ja tulemuslikult rakendada. Selleks peaks kõik liidu otsused selliste meetmete võtmise kohta tegema komisjon, lähtudes konkreetse kokkuleppe või protokolliga vastavates sätetes ettenähtud tingimustest.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ulatuslikupaketi koosseis ning kokkulepete ja protokollide sisu

Ulatuslik pakett koosneb mitmest kokkuleppest ja protokollist, millel on erinevad eesmärgid ja ülesehitus, kuigi neil on ühiseid elemente. Paketti kuuluvad eelkõige kokkulepped ja protokoll siseturuga seotud valdkondade kohta, kus Šveits osaleb, põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe, koostöökokkulepped ja parlamentaarse koostöö protokoll. Mitmele nimetatud kokkuleppele ja protokollile on lisatud ühisavaldused. Paketti täiendab ühisavaldus kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta liidu ja Šveitsi vahel.

Kokkulepped siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb

Institutsiooniliste muudatuste tulemusena käsitatakse nelja viiest *olemasolevast* kokkuleppest kokkulepetena siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, ja see on eelkõige oluline nende omavaheliseks sidumiseks. Sama roll on ka uuel kokkuleppel ja uuel protokollil.

Olemaolevad kokkulepped, mida käsitatakse kokkuleppena siseturuga seotud valdkondades

- Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vaheline isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe (edaspidi „isikute vaba liikumise kokkulepe“),
- Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline lennutranspordialane kokkulepe (edaspidi „kokkulepe lennutranspordi kohta“),
- Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe (edaspidi „kokkulepe maismaatranspordi kohta“),
- Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkulepe (edaspidi „vastastikuse tunnustamise kokkulepe“).

Uus kokkulepe ja protokoll, mida käsitatakse kokkuleppena siseturuga seotud valdkondades

- Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline elektrialane kokkulepe (edaspidi „elektrialane kokkulepe“),
- Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokoll (edaspidi „ühise toiduohutusala protokoll“).

Põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe

- Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe (edaspidi „põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe“). Seda kokkulepet ei käsitata enam kokkuleppena siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb.

Koostöökokkulepped

Mitmed kokkulepet võib pidada koostöökokkuleppeks ja seega ei kujuta need endast kokkulepet siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb. Nende ülesehitus ja sisu sõltub nende eesmärgist. Need kokkulepped on järgmised:

- Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervisalane kokkulepe (edaspidi „tervisalane kokkulepe“);
- Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi korrapärase rahalise panuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus (edaspidi „kokkulepe ühtekuuluvuse kohta“);
- ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides (edaspidi „kokkulepe liidu programmide kohta“);
- Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni osalemise tingimuste kohta Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis (edaspidi „kokkulepe kosmoseprogrammi ameti kohta“).

Protokoll parlamentaarse koostöö kohta

Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline parlamentaarset koostööd käsitlev protokoll (edaspidi „protokoll parlamentaarse koostöö kohta“) on Euroopa Parlamendi ja Šveitsi Liidukogu vahelise poliitilise koostöö õiguslik alus ja sellega kehtestatakse asjakohane kord.

Kõrgetasemeline dialoog

Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni ühisavaldus kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ulatusliku lepingute paketi ning Euroopa Liidu ja Šveitsi vaheliste kahepoolsete suhete võimaliku edasiarendamise üle loob raamistiku poliitilisteks aruteludeks Euroopa Komisjoni voliniku ning ELi ja Šveitsi suhete eest vastutava Šveitsi liidunõukogu liikme vahel. Kõrgetasemelised dialoogid on ühine vahend, millele liit tugineb, et konkreetsetes valdkonnas hoogustada koostööd kolmandate riikidega.

Kokkulepped siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb

Institutsioonilised sätted

Siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, on kõigisse kokkulepetesse lisatud ühesugused institutsioonilised sätted, millesse uutes kokkulepetes või institutsioonilistes protokollides tehakse tehniliselt põhjendatud kohandusi. Tervisealases kokkuleppes kasutatakse samu institutsioonilisi lahendusi, tehes vajalikud muudatused. Institutsioonilised sätted sisaldavad järgmisi elemente:

- (1) *ühtne tõlgendamine ja kohaldamine*: kohustus tõlgendada ja kohaldada asjaomaseid kokkuleppeid siseturul ühetaoliselt ning selles osas, kus need sisaldavad liidu õiguse mõisteid, kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikaga, kus neid on tõlgendatud nii enne kui ka pärast konkreetse kokkuleppe allkirjastamist;
- (2) *dünaamiline ühtlustamine*: osalistel on piiratud eranditega kohustus inkorporeerida asjaomastes kokkulepetesse kõik liidu õigusaktid, mis liidu monistliku õiguskorra tõttu kuuluvad nende kohaldamisalasse, ning kokkulepetesse inkorporeerimise tulemusena muutuvad need Šveitsi õiguskorra osaks. Tasakaalustamiseks kaasatakse Šveits asjaomastes kokkulepetesse inkorporeeritavate õigusaktide ettevalmistamisse, näiteks osaleb Šveits asjaomastes komiteedes ja ekspertiirühmades, kuid hääleõiguseta. Ajaloolistel põhjustel on Šveits vastastikuse tunnustamise ja maismaatranspordi kokkulepete puhul kohustatud vastu võtma riigisiseseid õigusnormid, et saavutada nende aktidega ettenähtud tulemus;

- (3) *vaidluste lahendamine*: mõjus mehhanism vaidluste lahendamiseks vahekohtumenetluses; kokkulepete nende sätete kohta, mis hõlmavad liidu õiguse mõisteid, on vahekohtus kohustatud küsima tõlgendust Euroopa Liidu Kohtult, kelle arvamused on vahekohtule õiguslikult siduvad;
- (4) *kokkulepete omavaheline seotus*: poolte võimalus võtta vaidluse lahendamise menetluse raames proportsionaalseid ja tõhusaid asendusmeetmeid, kui üks pool leiab, et teine pool ei ole vahekohtu otsust täitnud; neid asendusmeetmeid võib võtta kas konkreetse kokkuleppe või mis tahes muu siseturuga seotud kokkuleppe raames ning selliseks meetmeks võib olla ka kokkuleppe või kokkulepete osaline või täielik peatamine.

Riigiabisätted

Kokkulepetesse, millega tuleb tagada võrdsed konkurentsitingimused siseturul (eelkõige lennutranspordi-, maismaatranspordi- ja elektrialased kokkulepped) on lisatud nii sisulised kui ka menetlusnormid, sealhulgas järelevalve- ja jõustamismehhanismid, mis on samaväärsed liidus kohaldatava korraga. Selline riigiabi kord on kindlaks määratud kas kokkuleppe põhiosas, nagu see on elektrialase kokkuleppe puhul, või spetsiaalsetes protokollides, nagu lennutranspordi- ja maismaatranspordi kokkulepete puhul. Mõlemal juhul on eespool nimetatud raamistikku täiendav üldine ja valdkondlik riigiabi kord esitatud spetsiaalsetes lisades.

Osalemine asutustes ja infosüsteemides

Siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, saab ta täiendava juurdepääsu asutustele ja/või infosüsteemidele järgmiste kokkulepete alusel: isikute vaba liikumise kokkulepe, vastastikuse tunnustamise kokkulepe, ühise toiduohutusala protokoll ja elektrialane kokkulepe. Ka tervisealase kokkuleppe alusel saab Šveits täiendava juurdepääsu ühele asutusele ja infosüsteemidele.

Eespool nimetatud standardsed sätted kehtivad rahastamismehhanismi kohta, mis on seotud täiendava juurdepääsuga ametitele ja infosüsteemidele, mille Šveits saab ulatusliku paketi kaudu. Neid standardseid sätteid tuleks rakendada rahastamismehhanismi puhul, mis on seotud mis tahes täiendava juurdepääsuga asutustele, organitele, infosüsteemidele ja muudele teenustele, mida Šveits võib edaspidi saada paketti kuuluvate kokkulepete või tulevaste lepingute alusel, mille liit ja Šveits võivad sõlmida.

Šveitsi iga-aastasest rahalisest panusest eraldatav tegevustoetus põhineb panustamis põhimõttel, mis on kindlaks määratud Šveitsi (turuhindades arvatud) sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja liidu (turuhindades arvatud) SKP suhtena⁵. Eelarvetoetus arvutatakse liidu iga-aastasest heakskiidetud eelarves konkreetse aasta asjakohasele eelarvereale (asjakohastele eelarveridadele) kantud summa alusel, rakendades panustamis põhimõtet ja tehes vajaduse korral kohandusi, et võtta arvesse kokkuleppe kohaldamisala. Infosüsteemide ja muude teenuste tegevustoetuse arvutamisel rakendatakse konkreetse aasta asjaomases eelarves ettenähtud summa suhtes panustamis põhimõtet, mis on kindlaks määratud eelarve täitmise dokumentides (näiteks tööprogrammid või lepingud). Aastane osalustasu moodustab 4 % tegevustoetusest.

Kõik vajalikud vahendid põhinevad kulukohustuste assigneeringutel.

---

⁵ Kasutatakse Euroopa Liidu Statistikaameti (EUROSTAT) esitatud uusimat SKPd, mis on kättesaadav selle aasta 1. jaanuari seisuga, millal aastatakse tehakse, ning võetakse nõuetekohaselt arvesse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist statistikaalase koostöö lepingut (ELT L 90, 28.3.2006, lk 2).

Kokkulepetel, millega Šveitsile antakse juurdepääs asutustele, on ka nende asutuste ja asutuste töötajate õigusi, privileege ja immunitete käsitlev lisa, mis vastab standardsele mudelile ning Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokollile (nr 7).

Isikute vaba liikumise kokkulepe

Isikute vaba liikumist käsitleva ajakohastatud kokkuleppega nähakse ette, et Šveits viib oma õigusaktid dünaamiliselt vastavusse isikute vaba liikumist ja töötajate lähetamist käsitlevate kehtivate ja tulevaste liidu õigusaktidega.

Isikute vaba liikumise kokkuleppe muutmise protokolliga muudetakse selle ülesehitust. Kokkuleppe praeguse versiooni I lisas on suur hulk sisulisi sätteid. See lisa asendatakse loeteluga liidu õigusaktidest, millega Šveits viib oma õigusnormid dünaamiliselt vastavusse ja mis suures osas katab nende sätete sisu.

Kui asendatakse kokkuleppe sisulisi sätteid, siis vajatakse asjakohase liidu õigustiku integreerimisel arvukalt dünaamilise ühtlustamise erandeid järgmistes valdkondades: etteteatamisaeg ja kontrollimine, finantstagatised ja sanktsioonid teenuseosutajatele, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise tõendamine, alalise elaniku staatuse saamine, kinnisvara ostmise, isikutunnistused, väljasaatmine ja teatavad kantoni õiguse teemad, mis on seotud sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisega. Mõned nendest eranditest on juba lisatud olemasolevasse kokkuleppesse. Olemasolev säte üliõpilaste õiguste kohta vaadatakse läbi, et osalistel ei oleks enam võimalik peamiselt riigi vahenditest rahastatavates ülikoolides teise osalise üliõpilaste suhtes kohaldada diskrimineerivaid õppemakse ega sellega seotud riiklikke toetusmehhanisme. Nendes Šveitsi ülikoolides õppimise võimalus tagatakse liidu üliõpilastele praegusel tasemel.

Peale selle on kaitse taseme säilitamise klausliga kokku lepitud, et Šveits ei ole kohustatud töötajate lähetamist käsitlevat uut õigustikku inkorporeerima, kui selle tulemusena suurel määral nõrgendatakse või vähendatakse lähetatud töötajate kaitse taset seoses töötingimustega.

Ajakohastatud kokkuleppele lisatud protokolliga võtavad osalised kohustuse, et pikaajaliste elamislubade andmist käsitlevaid liidu ja Šveitsi õigusnorme kohaldatakse mittediskrimineerival viisil, eelkõige seoses nõudega, et enne on seal elatud vähemalt viis aastat.

Olemasolevat kaitseklauslit kohandatakse ja see viiakse kooskõlla institutsioonilise protokolliga. Seda saab kasutada kokkuleppe kohaldamisest tingitud suurte majanduslike või sotsiaalsete raskuste korral. Kui osalised ei suuda olukorra parandamiseks kokku leppida sobivas kooskõlastatud lahenduses, siis võib üks osalistest suurte majandusraskuste väitega pöörduda vahekohtusse. Ta saab kaitsemeetmeid võtta ainult juhul, kui vahekohtus leiab, et see on selles olukorras põhjendatud.

Mitmes kokkuleppele lisatud ühisavalduses täpsustatakse osaliste ühist arusaama sätetest, mis käsitlevad näiteks isikute vaba liikumise õigustikust tulenevate õiguste kuritarvitamise ennetamist ja kuritarvitamise vastu meetmete võtmist, töölevõtmisest teatamise korda või töhusaid kontrollisüsteeme, sealhulgas Šveitsi kahepoolset täitmise tagamise süsteemi teenuste osutamise kontrollimiseks.

Kokkuleppe kohaselt on Šveitsil juurdepääs järgmistele infosüsteemidele ja vastavalt standardsele rahastamiskorrale toetab ta neid rahaliselt:

- määrusega (EL) 2016/589 loodud Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES)⁶;
- veebipõhine vahend sotsiaalkindlustusteabe elektrooniliseks vahetamiseks (EESSI), mis on sisse seatud määrusega (EÜ) nr 883/2004 ja määrusega (EÜ) nr 987/2009⁷;
- määrusega (EL) nr 1024/2012⁸ loodud siseturu infosüsteemi (IMI) moodulid töötajate lähetamise, teenuste, kutsekvalifikatsioonide, Euroopa kutsekaardi, reguleeritud kutsealade ja ühtse digivärava jaoks.

EURESe platvormil osalemine edendab tööjõu liikuvust, hõlbustab vabade töökohtade ja töötajate profiilide vahetamist ning tagab keelte ja riikide kvaliteetse kokkusobitamise, kasutades muuhulgas oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatorit (ESCO).

Šveitsi rahalise panuse puhul sotsiaalkaitse vastastikusse infosüsteemi (MISSOC), millele tal on juba juurdepääs, jääb kehtima praegune rahastamise kord.

Kokkulepe lennutranspordi kohta

Ajakohastatud kokkuleppega lennutranspordi kohta nähakse ette, et Šveits viib oma õigusnormid liidu praeguste ja tulevaste lennutranspordialaste õigusaktidega dunaamiliselt vastavusse.

Lennutranspordialase kokkuleppe muutmise protokolliga kokkuleppe eesmärke ei muudeta ning vaid vähesel määral muudetakse kokkuleppe põhiteksti ja lisa. Kõige suurem muudatus on osaliste vahel kabotaažiõiguste vastastikune vahetamine (mis võimaldab asjaomastel lennuettevõtjatel lennata liikmesriigi või Šveitsi territooriumil asuva kahe punkti vahel).

Täiendavat juurdepääsu infosüsteemidele ei ole ette nähtud. Šveitsi osalemise puhul Euroopa Liidu Lennundusohutusametis (EASA), mis loodi määrusega (EL) 2018/1139,⁹ jääb kehtima praegune rahastamise kord. Praegune kord EASA ja selle töötajate õiguste, privileegide ja immunitetide kohta asendatakse eespool nimetatud mudeliga.

Kokkuleppele on lisatud riigiabi protokoll, millele lisatakse ühisavaldus.

Kokkulepe maismaatranspordi kohta

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/589, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku (EURESe võrgustik), töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ja tööturgude edasist integratsiooni ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 492/2011 ja (EL) nr 1296/2013 (ELT L 107, 22.4.2016, lk 1).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT L 284, 30.10.2009, lk 1).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (ELT L 212, 22.8.2018, lk 1).

Samuti kui esialgse versiooni puhul, on Šveits ka maismaatransporti käsitleva ajakohastatud kokkuleppe kohaselt kohustatud vastu võtma riigisisised õigusnormid, et saavutada kokkuleppe lisas loetletud liidu õigusaktidega ettenähtud tulemus.

Ajakohastatud kokkuleppes täpsustatakse, et raudteeveo-ettevõtjad võivad raudteel omal vastutusel osutada liidu ja Šveitsi vahel rahvusvahelisi reisijateveoteenuseid, sealhulgas kabotaažvedusid. Muutmise protokolliga inkorporeeritakse asjaomane liidu õigus kokkuleppesse, millega tagatakse õigus osutada raudteel liidus ja Šveitsis rahvusvahelisi kaubaveoteenuseid.

Šveits saab kasutada teatavaid erandeid. Näiteks võib ta eelistada raudteeteenuseid, mis kuuluvad Šveitsi intervallgraafikusse. Samas on liidul või selle liikmesriikidel lubatud oma territooriumi raudteedel anda reisijateveoteenuseid osutavatele liidu ettevõtjatele eeliseid Šveitsi rahvusvahelise reisijateveoteenuse ees, mis kuulub Šveitsi intervallgraafikusse. Ka Šveitsil on õigus võtta kasutusele läbilaskevõime haldamise meetmeid, millega tagatakse tunnis minimaalne hulk rongiliine teatavate liiklusliikide puhul, sealhulgas kaubavedu, piirkondlik ja pikamaa-reisijatevedu, millel võib olla ka rahvusvaheline eesmärk. Samuti on tal võimalik kohustada reisijateveoettevõtjaid osalema Šveitsi piletimüügi- ja hindade integreerimise süsteemis, kuid ettevõtjatele tuleb tagada vabaduse oma hindu kujundada. Samuti saavad Šveitsi pädevad asutused raudteetranspordi valdkonnas avaliku teenuse otselepinguid sõlmida eritingimustel, mis tagavad, et see ei mõjuta liidu siseturgu liidu territooriumil.

Šveitsi praegune raskete kaubaveokite puhul kasutatav tasude süsteem kuulub küll erandite hulka, mida ei pea dünaamiliselt vastavusse viima, kuid seda lähendatakse liidu tasude määramise süsteemile.

Šveits teeb ELi mittekuuluva riigina koostööd määrusega (EL) 2016/796¹⁰ asutatud Euroopa Liidu Raudteeametiga. Kooskõlas kohaldatavate liidu õigusaktidega ja pärast seda, kui haldusnõukogu on need heaks kiitnud, sõlmib amet asjaomaste Šveitsi ametiasutustega kokkulepped, milles Šveitsi ametiasutuste kohta täpsustatakse ameti töös osalemise laad ja ulatus.

Täiendavat juurdepääsu infosüsteemidele ei ole ette nähtud. Praegune rahastamise kord jääb kehtima Šveitsi juurdepääsu puhul süsteemile TACHOnet vastavalt määrusele (EL) nr 165/2014 ja komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2016/68¹¹.

Kokkuleppele on lisatud riigiabi protokoll, millele lisatakse ühisavaldus. Ühisavaldus lisatakse ka muutmise protokollile.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/796, mis käsitleb Euroopa Liidu Raudteeametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 881/2004 (ELT L 138, 26.5.2016, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta määrus (EL) nr 165/2014 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3821/85 autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist (ELT L 60, 28.2.2014, lk 1)) ning komisjoni 21. jaanuari 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/68 juhikaartide elektrooniliste registrite ühendamise ühiste menetluste ja tehniliste kirjelduste kohta (ELT L 15, 22.1.2016, lk 51), mida on muudetud komisjoni 25. augusti 2017. aasta rakendusmäärusega (EL) 2017/1503 (ELT L 221, 26.8.2017, lk 10).

Vastastikuse tunnustamise kokkulepe

Vastastikuse tunnustamise ajakohastatud kokkuleppe kohaselt on Šveits kohustatud vastu võtma riigisiseseid õigusnormid, et saavutada kokkuleppe lisas loetletud liidu õigusaktidega aktidega ettenähtud tulemus. Kui kokkuleppe kohaldamisala tulevikus laiendatakse, siis kehtib sama ka täiendavate valdkondade puhul.

Vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokolliga muudetakse vaid vähesel määral lepingu põhiteksti ja lisa, et paremini kindlaks määrata kokkuleppe eesmärk ja kohaldamisala, kasutatavad menetlused, osaliste ametiasutuste ja ettevõtjate kohustused ning pooltevaheline koostöö.

Kõigis kokkuleppe 1. lisaga hõlmatud valdkondades on Šveits kohustatud vastu võtma õigusaktid, et saavutada sama tulemus, mis on ette nähtud samas lisas loetletud liidu õigusaktidega. Šveitsi õiguse asjakohaseid sätteid lisas enam ei loetleta. Ainus erand sellest reeglist on seotud 1. lisa 11. peatükiga, kus Šveitsi õiguse sätteid on endiselt loetletud. See vastab kokkulepitud erandile seoses direktiiviga 2007/45/EÜ¹².

Teatavates valdkondades on Šveitsi juurdepääs otsuste ettevalmistamisele piiratud. Reeglina ei saa ta osaleda nende eksperdirühmade ja komiteemenetluse komiteede töös, mis tegelevad ravimitega. Samuti ei ole tal juurdepääsu Euroopa Ravimiametile. Meditsiiniseadmete valdkonnas piirub Šveitsi osalemine komiteedes ja eksperdirühmades ühe vaatlejaga.

Ajakohastatud kokkuleppe kohaselt on Šveitsil juurdepääs infosüsteemile EudraGMDP inimintervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (mille kasutamine nähti ette direktiiviga 2004/27/EÜ¹³) ja ta toetab seda rahaliselt.

Elektrialane kokkulepe

Elektrialase kokkuleppega nähakse ette, et Šveits viib oma õigusnormid liidu praeguste ja tulevaste elektrienergia valdkonna õigusaktidega dünaamiliselt vastavusse.

Elektrialase kokkuleppe eesmärk on võimaldada Šveitsile juurdepääs liidu elektrienergia siseturule. Sellega tahetakse näiteks edendada piiriülest elektrienergiaga kauplemist; tagada elektrituru terviklikkus ja läbipaistvus ning kõigi turuosaliste võrdne kohtlemine; tagada elektrivõrkude stabiilsus ja varustuskindlus ning soodustada taastuvatest energiaallikatest toodetavat elektrienergiat. Kokkuleppes määratakse kindlaks elektrienergia siseturgude kohta kehtivad reeglid ja põhimõtted ning selliste osaliste ülesanded ja kohustused nagu põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad. Samuti nähakse sellega ette üleminekukord pikaajaliste võimsusreservide olemasolu jaoks Šveitsi piiril asuvates võrkudevahelistes ühendustes, mis ei ole õigusaktidega kooskõlas.

Elektrisektoris on Šveits kohustatud vastu võtma või kehtima jätma Šveitsi keskkonnakaitsealased õigusnormid, millega nõuetega tagatakse vähemalt samaväärne kaitsetase, nagu on sätestatud asjakohastes liidu õigusaktides. Need sätteid ei tohi takistada

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. septembri 2007. aasta direktiiv 2007/45/EÜ, millega kehtestatakse eeskirjad kinnispakkides olevate toodete nimikoguste kohta, tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 75/106/EMÜ ja 80/232/EMÜ ning muudetakse nõukogu direktiivi 76/211/EMÜ (ELT L 247, 21.9.2007, lk 17).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/27/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ ühenduse eeskirjade kohta seoses inimintervishoius kasutatavate ravimitega (ELT L 136, 30.4.2004, lk 34).

asjakohaste liidu õigusaktide nõuetele vastavate liidu kaupade ja teenuste vaba pääsu Šveitsi turule. Dünaamilise ühtlustamise kohustusest on ette nähtud erand, mis võimaldab Šveitsil võtta vajalikke, proportsionaalseid ja mittemoonutavaid meetmeid, et tagada elektrivarustuskindlus, moodustades ja omades elektrienergia reserve, kui need on kokkuleppega kooskõlas.

Kokkuleppe kohaselt saab Šveits osaleda määrusega (EL) 2019/942¹⁴ asutatud Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) tegevuses ja peab osalema selle rahastamises. Kokkulepe standardses lisas on näidatud ACERi ja selle töötajate õigused, privileegid ja immunitetid. Vastavalt standardsele rahastamiskorrale on Šveitsil juurdepääs direktiivi (EL) 2018/2001 (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta)¹⁵ alusel loodud liidu andmebaasile ja ta toetab seda rahaliselt.

Kokkulepe sisaldab sätteid riigiabi kohta ja sellele lisatakse ühisavaldus.

Protokoll ühise toiduohutusala kohta

Ühise toiduohutusala protokolliga nähakse ette, et Šveitsis viiakse õigusnormid dünaamiliselt vastavusse ja liidu kogu õigustik, mis on seotud toiduahelaga, võetakse korruga kasutusele.

Kehtiva põllumajandustoodetega kauplemise lepingu praegused sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetega seotud lisad jäetakse põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppes välja ja nende sisu käsitletakse protokollis ühise toiduohutusala kohta. Just nendel lisadel põhineb põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe selle praegusel kujul, mis tähendab kokkulepet siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb.

Ühise toiduohutusala protokoll, mis põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepet täiendab, jääb põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppega seotuks selles mõttes, et kui kas kokkulepe või protokoll lõpetatakse, siis lõpeb automaatselt ka teise dokumendi kehtivus.

Protokolliga luuakse ühine toiduohutusala, mis hõlmab toiduahela kõiki mõõtmeid. Selle eesmärk on näiteks suurendada toidu- ja söödaohutust, tagada inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse kõrge tase, võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu ning tõhustada loomade kaitset ja edendada loomade heaolu kõrgeid standardeid.

Lisaks dünaamilisele vastavusseviimisele kõigi liidu õigusaktidega kogu toiduahela kohta on ühise toiduohutusala protokolliga ette nähtud Šveitsi kohustus rakendada ajutiselt kõiki kohaldatava teisese õiguse aktidel põhinevaid muid kui seadusandlikke akte alates kuupäevast, millal need muud kui seadusandlikud aktid hakkavad liidus kehtima, ja kuni kuupäevani, millal ühiskomitee teeb otsuse õigusakti inkorporeerimise kohta, et tagada nende üheaegne kohaldamine kogu ühisel toiduohutuslal.

Erandid dünaamilise ühtlustamise kohustusest võimaldavad Šveitsil teatavatel tingimustel jätta kehtima riigisiseseid õigusnormid. geneetiliselt muundatud organismide kohta ja loomade heaolu kohta. Samuti on Šveitsil võimalik kasutusele jätta meetmed sellise veiseliha impordi

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/942, millega asutatakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ELT L 158, 14.6.2019, lk 22).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

jaoks, mis on saadud veistelt, kellele on tõenäoliselt manustatud kasvuhormoone, tingimusel et sellist veiseliha ei viida liitu.

Juhul kui osaline ei täida vahekohtu otsust kas ühise toiduohutusala protokolliga kohta või mis tahes muus kokkuleppes siseturuga seotud valdkonna kohta, kus Šveits osaleb, või põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe kohta, on võimalik võtta asendusmeetmeid.

Selleks et Šveits saaks valmistada ette üleminekut praeguselt samaväärsuse süsteemilt süsteemile, mille aluseks on põhimõte, et tema territooriumil kohaldatakse samal ajal liidu õigustikku, nähakse ühise toiduohutusala protokolliga ette, et kuni 24-kuulise üleminekuperioodi jooksul on põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe praegustel sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lisadel õiguslik toime. Pärast selle tähtaja möödumist kohaldatakse täielikult kõiki ühise toiduohutusala protokolliga sätteid.

Protokolliga nähakse ette Šveitsi juurdepääs määrusega (EÜ) nr 178/2002¹⁶ asutatud Euroopa Toiduohutusametile (EFSA) ning see sisaldab standardset lisa Šveitsi ja Šveitsi töötajate õiguste, privileegide ja immuuniteetide kohta. Protokolliga nähakse ette ka Šveitsi rahaline panus vastavalt eespool nimetatud standardsele rahastamiskorrale, mida kasutatakse EFSA ja järgmiste infosüsteemide rahastamiseks:

- komisjoni direktiivi 94/3/EÜ alusel loodud portaali EUROPHYT¹⁷,
- määruse (EÜ) nr 178/2002¹⁸ alusel loodud toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem (RASFF),
- määruse (EL) 2017/625¹⁹ alusel loodud ühtne veterinaariaalane elektrooniline süsteem (TRACES) ja
- määrusega (EL) 2020/2002 loodud loomahaiguste infosüsteem (ADIS)²⁰.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

¹⁷ Komisjoni 21. jaanuari 1994. aasta direktiiv 94/3/EÜ, millega sätestatakse menetlus kolmandatest riikidest pärinevate taimetervist otseselt ohustavate saadetiste või kahjulike organismide kinnipidamisest teavitamise kohta (EÜT L 32, 5.2.1994, lk 37).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).

²⁰ Komisjoni 7. detsembri 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/2002, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 kohaldamiseks seoses liidusese loetellu kantud taudidest teavitamise ja neid käsitleva liidu aruandlusega, liidu seireprogrammide ja likvideerimisprogrammide esitamise ja neid käsitleva aruandluse ning taudivaba staatuse tunnustamise taotlemise vormingu ja korruga ning elektroonilise teabesüsteemiga (ELT L 412, 8.12.2020, lk 1).

Põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe

Kui jõustuvad põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muudatused, mis kehtestati konkreetse muutmise protokolliga, siis ei käsitata põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepet enam kokkuleppena siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb.

Pärast põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppest sanitaar- ja füto-sanitaarmedeid käsitlevate lisade väljajätmist piirdub muudetud kokkuleppe ja selle ülejäänud lisade kohaldamisala kaubandusaspektidega. Seda arvesse võttes ei ole liidu õigustiku ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise põhimõtted, Euroopa Liidu Kohtu roll, dunaamiline ühtlustamine ja riigiabi eeskirjad asjakohased. Seepärast erineb käesoleva kokkuleppega ettenähtud institutsiooniline raamistik ühise toiduohutusala protokollis esitatud raamistikust.

Muutmise protokolliga ajakohastatakse vaidluste lahendamise korda vastavalt liidu ja Šveitsi kaubanduskokkulepetes väljakujunenud tavale. Kohaldatakse sellist vaidluste lahendamise korda, mis on kasutusel kokkulepetes siseturu valdkondades, kus Šveits osaleb. Ka sätted vahekohtu kohta on kõnealuses kokkuleppes nendega ühised. Euroopa Liidu Kohtule ei ole vaidluste lahendamisel ette nähtud mingit rolli. Juhul, kui osaline ei täida vahekohtu otsust, on võimalik võtta asendusmeetmeid kas põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe või ühise toiduohutusala protokollis alusel, mitte aga muude kokkulepete alusel siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb.

Koostöökokkulepped tervishoiu, ühtekuuluvuse, liidu programmide ja kosmose valdkonnas

Tervisealane kokkulepe

Tervisealase kokkuleppe eesmärk on tugevdada ELi ja Šveitsi koostööd tõsiste piiriüleste terviseohtude valdkonnas, integreerides Šveitsi asjakohastes mehhanismidesse ja organitesse.

See ei kujuta endast kokkulepet siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb. Samas kohaldatakse eespool nimetatud ühesuguseid institutsioonilisi sätteid *analoogia* alusel ja see tähendab kohustust viia oma õigusaktid dunaamiliselt vastavusse liidu asjaomase õigustikuga.

Vahekohtu kohta, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu rolli kohta on sellel kokkuleppel ühised sätted kokkulepetega siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb. Vaidluste korral võib võimaliku tasakaalustamatuse korvamiseks kas tervisealase kokkuleppe või liidu programme käsitleva kokkuleppe tervisekomponendi (programm „EL tervise heaks“) alusel võtta asendusmeetmeid.

Kokkuleppega nähakse ette Šveitsi juurdepääs ja standardsele rahastamiskorrale vastav rahaline panus määrusega (EÜ) nr 851/2004²¹ asutatud Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusele (ECDC). Selle standardses lisas on näidatud ECDC ja selle töötajate õigused, immuuniteedid ja privileegid.

---

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 851/2004 millega asutatakse haiguste ennetuse ja tõrje Euroopa keskus (ELT L 142, 30.4.2004).

Määruse (EL) 2022/2371²² alusel loodud varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi (EWRS) puhul annab Šveits praeguse mitmeaastase finantsraamistiku alusel oma rahalise panuse, rahastades Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskust ning programmi „EL tervise heaks“. Kui järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames rahastatakse varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi teistest allikatest, siis kehtib sama kord ka Šveitsi panuse kohta sellesse süsteemi.

Kokkulepe ühtekuuluvuse kohta

Kokkulepe ühtekuuluvuse kohta ei ole kokkulepe siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb.

Selle kokkuleppega luuakse alus Šveitsi korrapärasele rahalisele panusele majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks liidus ning see täiendab liidu ja liikmesriikide meetmeid ühtekuuluvuse valdkonnas.

Kokkuleppega nähakse ette Šveitsi rahalise panuse kindlaksmääramise parameetrid ja kord. Sissemakseperioodid määratakse kindlaks vastavalt kohaldatavale liidu mitmeaastasele finantsraamistikule. Esimene sissemakseperiood peaks kestma 1. jaanuarist 2030 kuni 31. detsembrini 2036. Seda täiendatakse ühekordse täiendava rahalise kohustusega, mis hõlmab ajavahemikku 2024. aasta lõpust 2029. aasta lõpuni.

Iga sissemakseperioodi alguses peavad osalised sõlmima vastastikuse mõistmise memorandumid, milles nimetatakse teemavaldkonnad, milles Šveitsi rahalist panust võib sel perioodil kasutada, näiteks kaasav inim- ja sotsiaalne areng, kestlik ja kaasav majandusareng, rohepööre, demokraatia ja osalemine või ränne.

Vastastikuse mõistmise memorandumis tuleks täpsustada ka rahalise panuse summa, mis määratakse kindlaks kokkuleppes esitatud korra alusel. Šveitsi rahalist panust ei kanta üle liidu eelarvesse.

Vastastikuse mõistmise memorandum on aluseks Šveitsi ja makseid saavate liikmesriikide vahelistele riigipõhistele rakenduskokkulepetele. Nende kokkulepetega määratakse kindlaks konkreetsele riigile eraldatavad vahendid ning ka vahendite jaotus teemavaldkondade, toetatavate meetmete, juhtimis- ja kontrollstruktuuride ja kohaldatavate tingimuste ning asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste vahel.

Kokkuleppest tulenevate vaidluste lahendamisel on kokkuleppes esitatud korruga nii ühiseid jooni kui ka erinevusi siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb. Ühised on eelkõige nende sätted vahekohtu kohta. Kuid Euroopa Liidu Kohtule ei ole selles rolli ette nähtud. Vaidluste korral võib võimaliku tasakaalustamatuse korvamiseks võtta asendusmeetmeid, lähtudes kokkuleppes ühtekuuluvuse kohta või mõnes selles kokkuleppes nimetatud kokkuleppes.

Kokkulepe liidu programmide kohta

Kokkuleppega liidu programmide kohta kehtestatakse õigusraamistik Šveitsi osalemiseks liidu programmides. Selles esitatakse eri programmidele antava rahalise panuse ja nende

---

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohtusid ja millega tunnustatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL (ELT L 314, 6.12.2022, lk 26).

halduskulude arvutamise tingimused ning sellega määratakse kindlaks liidu õigused usaldusväärse finantsjuhtimise ja liidu finantshuvide kaitse tagamisel. Kokkuleppes on sätestatud nende liidu programmide rakendamises osalevate isikute liikuvuse tingimused. Samuti sisaldab see sätteid selle kohta, kuidas Šveitsi osalemine liidu programmides peatada või kokkulepe lõpetada.

Kokkuleppega nähakse ette selle ajutine kohaldamine tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2025, kui see kirjutatakse alla enne 15. novembrit 2025, et kokkuleppega hõlmatud valdkondades saaks koostööd alustada iga programmi jaoks kindlaks määratud kuupäeval. Šveitsi osalemisel programmis „EL tervise heaks“ on see kuupäev seotud tervisealase kokkuleppe jõustumise kuupäevaga.

I protokollis on kindlaks määratud tingimused Šveitsi ühinemiseks järgmiste liidu programmidega:

- programm „*Euroopa horisont*“ tervikuna alates 1. jaanuarist 2025. Programm „Euroopa horisont“ (2021–2027)²³ on liidu peamine teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogramm;
- *Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm* alates 1. jaanuarist 2025. Programmid, millega täiendatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ ja mis kuuluvad Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse²⁴;
- programm „*Erasmus+*“ alates 1. jaanuarist 2027. „Erasmus+“ on liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm²⁵;
- Alates 1. jaanuarist 2025 kõik programmi „*Digitaalne Euroopa*“ komponendid, välja arvatud küberturvalisuse ja pooljuhtide komponendid. „Digitaalne Euroopa“ on liidu programm, mille eesmärk on ületada lõhe digitehnoloogia teadusuuringute ja turuleviimise vahel.

II protokoll käsitleb Šveitsi osalemist nõukogu otsuse 2007/198/Euratom²⁶ alusel asutatud ühisetevõttes Fusion for Energy (ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisetevõtte).

III protokolliga nähakse ette, et Šveits ühineb programmi „EL tervise heaks“²⁷ konkreetsete osadega, mis on seotud kriisiks valmisolekuga vastavalt tervisealase kokkuleppele. Šveits osaleb programmis „EL tervise heaks“ alates tervisealase kokkuleppe jõustumisele järgneva

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

²⁴ Nõukogu 10. mai 2021. aasta määrus (Euratom) 2021/765, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) 2018/1563 (ELT L 167I, 12.5.2021, lk 81).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) nr 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

²⁶ 2007/198/Euratom. Nõukogu otsus, 27. märts 2007, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisetevõtte ning antakse sellele eelised (ELT L 90, 30.3.2007, lk 58).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1).

aasta 1. jaanuarist kuni programmi „EL tervise heaks“ järelejäänud kehtivusaja lõpuni või kuni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 lõpuni, olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem.

Kokkulepe kosmoseprogrammi ameti kohta

Kokkulepe kosmoseprogrammi ameti kohta ei ole kokkulepe siseturuga seotud valdkonnas, kus Šveits osaleb. Selles on esitatud tingimused, mille alusel Šveitsil on õigus osaleda määrusega (EL) 2021/696²⁸ asutatud Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis (EUSPA). See põhineb ELi-Šveitsi 2014. aasta lepingul Euroopa satelliitnavigatsiooniprogrammide kohta²⁹. Kokkuleppega kosmoseprogrammi ameti kohta on ette nähtud, et pärast kokkuleppe allkirjastamist kohaldavad osalised seda ajutiselt.

Kokkuleppega määratakse kindlaks Šveitsi rahaline panus Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametile, kasutades tegevus- ja osalustasude arvutamiseks sama panustamis põhimõtet, mis on ette nähtud kokkulepetes siseturuga seotud valdkondade kohta, kus Šveits alates 2028. aastast osaleb. Olenevalt kuupäevast, millest alates kokkulepet ajutiselt kohaldatakse, on tegevustasu 2026. ja 2027. aastal vastavalt 2 % ja 3 % vastavalt osalustasude arvutamise protsendile. Alates 2028. aastast on see 4 %, st kasutatakse sama protsendimäära kui muudegi kokkulepete puhul, millega võimaldatakse Šveitsil osaleda asutuste tegevuses.

Kokkulepe võimaldab Šveitsil osaleda ka muudes kosmoseprogrammi komponentidega seotud tegevustes peale Galileo ja Euroopa Geostatsionaarse Navigatsioonilisüsteemi (EGNOS), nagu on sätestatud 2014. aasta kokkuleppes, kui see on liidu programme käsitleva kokkuleppe protokolliga ette nähtud.

Kokkuleppe standardses lisas on näidatud EUSPA ja selle töötajate õigused, immunitetid ja privileegid.

Protokoll parlamentaarse koostöö kohta

Protokolliga parlamentaarse koostöö kohta moodustatakse parlamentaarne ühiskomisjon, mis toimib Euroopa Parlamendi ja Šveitsi Liidukogu liikmete vahelise dialoogi ja arutelu foorumina. Selle eesmärk on edendada omavahelist arusaamist ELi ja Šveitsi laiaulatuslikest suhetest ja nende suhete üle arutlemist, käsitledes sealhulgas nende võimalikku edasist arengut. Parlamentaarset ühiskomisjoni teavitatakse regulaarselt mis tahes ulatuslikku paketti kuuluvate kokkulepete alusel moodustatud ühiskomiteede otsustest ja soovitustest. Ta võib küsida igasugust asjakohast teavet ulatusliku paketi raames sõlmitud mis tahes kokkuleppe rakendamise kohta ja anda lepinguosalistele soovitusi.

Ühisavaldus liidu ja Šveitsi vahelise kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta

Alustatava kõrgetasemelise dialoogi eesmärgid on järgmised:

- edendada omavahelist arusaamist ja koostööd seoses läbiräägitud ulatuliku kahepoolse paketiga ning nende kahepoolsete suhete edasiarendamise võimalusi;

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/696, millega luuakse liidu kosmoseprogramm ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 912/2010, (EL) nr 1285/2013 ja (EL) nr 377/2014 ning otsus nr 541/2014/EL (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69).

²⁹ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline koostööleping Euroopa satelliitnavigatsiooniprogrammide kohta (ELT L 15, 20.1.2014, lk 3).

- arutada vastastikust huvi pakkuvaid küsimusi, eelkõige Šveitsi osalemist liidu siseturul ja võimalusi partnerlust tugevdada ning
- hinnata ulatuliku kahepoolse paketi rakendamist, ühiskomiteede tööd ja nende kahepoolsete suhete edasiarendamise võimalusi.

Kokkulepete ja teatiste tekstid

Kokkulepete ja protokollide tekstid esitatakse nõukogule koos käesoleva ettepanekuga. Eri kokkulepete või protokollide juurde kuuluvate ühisavalduste tekstid esitatakse koos käesoleva ettepanekuga, koos ühisavaldusega liidu ja Šveitsi vahelise kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ning Šveitsi kahe ühepoolse avaldusega, mis käsitlevad vastavalt isikute vaba liikumise kokkulepet ja tervisealast kokkulepet.

Aluslepingute kohaselt peab komisjon liidu nimel esitama kokkulepete ja protokollidega ettenähtud teatised, et väljendada liidu nõusolekut end kõnealuste dokumentidega siduda.

Tabel 1. Ülevaade kokkulepete ühistest institutsioonilistest ja muudest sätetest siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, ja tervisealases kokkuleppes

Kokkuleppe sätted	Ühesuguste sätete sisu
Üldsätted	<ul style="list-style-type: none"> – institutsioonilised eesmärgid ja/või kokkuleppe otstarve – kokkuleppe laad ja protokollide seos kokkuleppega (olemasoleva kokkuleppe puhul)
ELi õigusakte käsitleva kokkuleppe vastavusse viimine	<ul style="list-style-type: none"> – ühiskomitee kohustus inkorporeerida kokkuleppesse uued õigusaktid, mis kuuluvad kokkuleppe kohaldamisalasse – osalemine õigusakti koostamises (otsuse ettevalmistamine) ja õigusaktide inkorporeerimine kokkuleppesse – põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmine Šveitsi poolt
Kokkuleppe tõlgendamine ja kohaldamine	<ul style="list-style-type: none"> – ühetaoline tõlgendamine, tõhus ja tasakaalustatud kohaldamine ning ainuõiguse põhimõtted – tõlgendamise või kohaldamisega seotud probleemide lahendamise kord, asendusmeetmed ja jurisdiktsioonidevaheline koostöö
Muud sätted	<ul style="list-style-type: none"> – ühiskomitee – Šveitsi rahaline panus nende asutuste ja infosüsteemide rahastamisse, millele tal on juurdepääs – teabe käitlemine – liidu õigusaktide viited liikmesriikide territooriumidele ja kodanikele, õigusaktide jõustumisele ja rakendamisele, adressaatidele, liikmesriikide õigustele ja kohustustele
Lõppsätted	<ul style="list-style-type: none"> – jõustumine ja rakendamine – muutmine ja lõpetamine
Lisa Šveitsi rahalise panuse rakendamise kohta	<ul style="list-style-type: none"> – tegevuste, organite ja infosüsteemide loetelu – maksete tegemise kord – üleminekukord (vajaduse korral)
Lisa/liide vahekohtu kohta	<ul style="list-style-type: none"> – vahekohtu kantselei- ja sekretariaaditeenused – vaidluste lahendamise algatamine – vahekohtu koosseis – vahekohtumenetlus – vahekohtu otsused

Liide asutuste privileegide ja immunitetide kohta	<ul style="list-style-type: none"> – asutuse ruumide, hoonete ja arhiivide puutumatus – ametlikuks kasutamiseks ettenähtud varade, tulude ning kaupade ja teenuste maksuvabastus – kirjavahetuse ja teabevahetuse diplomaatiline staatus – personalieeskirjadega hõlmatud ametnike privileegid, immunitetid, maksustamine ja sotsiaalkindlustusega hõlmatud
---	---

Tabel 2. Elektrialase kokkuleppe ning lennutranspordi- ja maismaatranspordi kokkulepete riigiabi protokollide ühised sätted

Riigiabi protokoll või lisade osa/peatükk	Ühesuguste sätete sisu
Põhitekst	<ul style="list-style-type: none"> – riigiabiga seotud eesmärgid – protokoll seos kehtiva kokkuleppega (olemasoleva kokkuleppe puhul) – kokkuleppega kokkusobimatu ja kokkusobiv riigiabi ning olemasolev abi – järelevalve, läbipaistvus, koostöö ja konsultatsioonide kord – õigusaktide inkorporeerimine – ratifitseerimine ja jõustumine, muutmine ja lõpetamine
Lisa erandite ja selgituste kohta	– meetmed, mis on kooskõlas siseturu nõuetekohase toimimisega
Lisa liidus kohaldatavate üldiste ja valdkondlike õigusaktide kohta	– kõigi sektorite suhtes kohaldatavad üldaktid, mida täiendavad kõnealuse kokkuleppega hõlmatud valdkonnale omased valdkondlikud õigusnormid

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktiga i, artikli 218 lõikega 7 ja artikli 218 lõike 8 teise lõiguga,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut¹

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt nõukogu [kuupäev] otsusele [...] ² allkirjastati [kuupäev] ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides, eeldusel et see sõlmitakse hilisemal kuupäeval, ning seda on kuni jõustumiseni ajutiselt kohaldatud alates [kuupäev].
- (2) Kooskõlas nõukogu [kuupäev] otsusega [...] ³ allkirjastati [kuupäev] ulatuslik lepingute pakett, eeldusel et see sõlmitakse hilisemal kuupäeval. Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist kokkulepet Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta on ajutiselt kohaldatud alates [kuupäev] kuni otsuse jõustumiseni.
- (3) 12. märtsil 2024⁴ volitas nõukogu komisjoni alustama Šveitsi Konföderatsiooniga (edaspidi „Šveits“) läbirääkimisi kahepoolsete suhetega seotud ulatusliku meetmete paketi üle, mis hõlmavad institutsionaalseid ja riigiabi sätteid ning olukorrast olenevalt konkreetseid kohandusi liidu ja Šveitsi vahelistes lepingutes siseturuga seotud valdkondades,⁵ lepingut Šveitsi osalemise kohta liidu programmides ja kokkulepet,

¹ [nõusolek] avaldatud ELT L [XXX].

² Nõukogu otsus (EL) .../... ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides) liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta.

³ Nõukogu otsus (EL) .../..., mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi allkirjastamist Euroopa Liidu nimel, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga, ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kokkuleppe (Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta) ajutist kohaldamist.

⁴ Nõukogu 12. märtsi 2024. aasta otsus (EL, Euratom) 2024/995, millega antakse luba alustada Šveitsi Konföderatsiooniga läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheliste siseturuga käsitlevate kokkulepete institutsiooniliste sätete, Šveitsi Konföderatsiooni liidu programmides osalemise kokkuleppe ning kokkulepete üle, mis on aluseks Šveitsi alalisele panusele liidu ühtekuuluvusse (ELT L, 2024/995, 26.3.2024).

⁵ Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline õhustranspordialane kokkulepe,

millega luuakse alus Šveitsi alalisele toetusele piirkondadevaheliste majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamiseks. Samuti volitas nõukogu komisjoni alustama Šveitsi Konföderatsiooniga läbirääkimisi uute elektri-, tervise- ja toiduohutuslaste kokkulepete üle, Šveitsi osalemise üle Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti ja Raudteeameti töös ning Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise üle, et võimaldada kabotaažvedu.

- (4) Komisjon on pidanud liidu nimel läbirääkimisi ulatusliku lepingute paketi üle, mis hõlmab protokolle Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheliste kokkulepete institutsiooniliste, riigiabi- ja muutmissete kohta siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokoll, Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist elektrialast lepingut, Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist tervishoiulepingut, Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist lepingut Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus, ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelist lepingut, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides, Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist kokkulepet Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist parlamentaarset koostööd käsitlevat protokollit.
- (5) Institutsioonilistes protokollides on sätestatud ühiskomitee kohustus integreerida kõik nende lepingute kohaldamisalasse kuuluvad liidu õigusaktid ning sätted, millega tagatakse, et kõnealused õigusaktid on Šveitsi jaoks siduvad. Need tagavad, et kõiki lepinguid siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, tõlgendatakse ja kohaldatakse ühetaoliselt ning kui nende lepingute kohaldamine hõlmab liidu õiguse mõisteid, tõlgendatakse ja kohaldatakse neid kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga. Institutsiooniliste protokollidega nähakse ette tõhus mehhanism vaidluste lahendamiseks vahekohtus, sealhulgas võimalus pöörduda kõigi juhtumiga seotud liidu õiguse küsimuste lahendamiseks Euroopa Liidu Kohtusse. Vahekohtuotsuse täitmata jätmise korral võib asjaomases lepingus või muus lepingus siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, vastu võtta proportsionaalseid asendusmeetmeid.
- (6) Kehtivate lepingute muutmisprotokollidega viiakse vajalikud sisulised muudatused kooskõlla uue institutsioonilise raamistikuga. Lisaks nähakse õhutranspordialase kokkuleppe muutmisprotokolliga ette kabotaažiõiguste vastastikune vahetamine.
- (7) Kehtivate lennutranspordi- ja maismaatranspordi lepingute riigiabi protokollidega tagatakse võrdsed tingimused Šveitsi osalemiseks siseturul nende lepingutega hõlmatud valdkondades. Šveits kohaldab materiaal- ja menetlusnorme, sealhulgas järelevalve- ja täitmise tagamise mehhanisme, mis on samaväärsed liidus kohaldatavate õigusnormidega.

ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe; kõik allkirjastati 21. juunil 1999 (ELT L 114, 30.4.2002, lk 1).

- (8) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmisprotokolliga ajakohastatakse vaidluste lahendamise mehhanismi vastavalt liidu kaubanduslepingutes väljakujunenud tavale.
- (9) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppega luuakse ühine toiduohutusala, mis hõlmab toidutarneahelat tervikuna. See protokoll sisaldab institutsionaalseid sätteid, mis on ühised kõikidele lepingutele siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb.
- (10) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelises uues elektrialases lepingus on sätestatud eeskirjad ja tingimused, mille alusel Šveits võib elektrienergia siseturul osaleda. Leping sisaldab institutsionaalseid sätteid, mis on ühised kõigile lepingutele siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb, ning riigiabi eeskirju, mis on peaaegu identsed lennu- ja maismaatranspordi valdkonnas kohaldatavate eeskirjadega.
- (11) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise uue tervishoiulepingu eesmärk on tugevdada liidu ja Šveitsi vahelist koostööd tõsiste piiriüleste terviseohtude valdkonnas ning selles kohaldatakse analoogia põhjal institutsioonilisi sätteid, mis on ühised lepingutele siseturuga seotud valdkondades, milles Šveits osaleb. See leping on seotud Šveitsi osalemisega programmis „EL tervise heaks“.
- (12) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise uue lepinguga Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus kehtestatakse õiguslik alus ja määratakse kindlaks parameetrid, mille kohaselt annab Šveits ulatusliku lepingute paketi raames korrapärast rahalist toetust majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks liidus. Lepingus on kehtestatud vaidluste lahendamise mehhanism; vahekohtuotsuse täitmata jätmise korral võib igas paketiga hõlmatud lepingus vastu võtta proportsionaalseid asendusmeetmeid.
- (13) Uue, ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides) kohaselt võib Šveits osaleda erinevates liidu programmides, millega kolmandad riigid ühineda võivad: programm „Euroopa horisont“, Euratomi teadus- ja koolitusprogramm, ühissetevõtte ITER/F4E (Fusion for Energy), programm „Digitaalne Euroopa“, programm „Erasmus+“ ja programm „EL tervise heaks“.
- (14) Uues Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelises kokkuleppes Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta on sätestatud tingimused, mille alusel Šveits võib ameti töös osaleda.
- (15) Erinevate institutsiooniliste protokollide ja uute lepingute identsete sätetega tagatakse, et Šveits panustab rahaliselt nende infosüsteemide ja ametite kulude katmisse, milles ta osaleb.
- (16) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise protokolliga parlamentaarse koostöö kohta luuakse parlamentaarne ühiskomisjon, mis toimib Euroopa Parlamendi ja Šveitsi Liidukogu liikmete vahelise dialoogi ja arutelu foorumina, et edendada vastastikust mõistmist ja mõttevahetust liidu ja Šveitsi vaheliste laiaulatuslike suhete, sealhulgas nende võimaliku arengu üle.

- (17) Kuna nõukogu ja komisjoni otsuse 2002/309/EÜ, Euratom⁶ kohaldamisalasse kuuluvates lepingutes on tehtud olulisi muudatusi, tuleks kõnealuse otsuse artiklid 2–6 ning nõukogu otsuste 2011/51/EL⁷ ja 2011/738/EL⁸ artikkel 3 kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva otsusega, millega nähakse ette ühtsed ja terviklikud eeskirjad asjaomaste lepingute kohaldamiseks ja rakendamiseks liidus.
- (18) On asjakohane määrata kindlaks liidu esindamise kord ühiskomiteedes ja muudes organites, mis on loodud käesoleva otsuse esemeks olevate lepingute ja protokollidega.
- (19) ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 7 kohaselt on asjakohane volitada Euroopa Komisjoni kiitma liidu nimel heaks käesolevas otsuses käsitletud lepingute ja protokollide täpselt määratletud muudatused, mis tuleb vastu võtta lihtsustatud korras või ühe lepingu või protokolliga alusel loodud organi poolt kooskõlas nende lepingute või protokollide sätetega. Kõik muud otsused, mille teeb mõne lepingu või protokolliga loodud organ ja millel on õiguslik toime, tuleks liidu nimel heaks kiita kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.
- (20) Sellega seoses on vaja kehtestada kord, mille alusel otsustatakse seisukohtade üle, mis võetakse liidu nimel ühiskomiteedes ja muudes organites, mis on loodud neid siseturuga seotud valdkondi käsitlevate lepingute ja protokolliga, milles Šveits osaleb, ning Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise tervishoiulepinguga, et tagada liidu poolt kõnealuste lepingute ja protokolliga hõlmatud valdkondades vastu võetud õigusaktide inkorporeerimine kõnealustesse lepingutesse ja protokolliga võimalikult kiiresti pärast nende vastuvõtmist ja Šveitsile edastamist, et tagada kõnealuste õigusaktide üheaegne kohaldamine liidus ja Šveitsis.
- (21) Selleks et liit saaks võtta kiireid ja tõhusaid meetmeid oma huvide kaitsmiseks kooskõlas käesolevas otsuses käsitletud lepingute ja protokollidega, on ka asjakohane volitada Euroopa Komisjoni võtma vastu otsuseid, millega peatatakse lepingute ja protokollide kohaldamine asendus-, kaitse-, tasakaalustus-, kriisi- ja peatamise meetmete abil kooskõlas lepingute ja protokolliga vastavates sätetes sätestatud tingimustega.
- (22) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe puhul peaks Euroopa Komisjon veel vastu võtma kokkuleppe rakendamiseks vajalikke meetmeid.
- (23) Käesolevas otsuses käsitletavat kokkuleppet ja protokollid moodustavad sidusa terviku ning nendega kehtestatakse tugevdatud ja laiaulatusliku partnerluse struktuur paljudes aluslepingutega hõlmatud valdkondades, tuginedes õiguste ja kohustuste asjakohasele tasakaalule. Otsus kõnealuste lepingute ja protokollide sõlmimise kohta peaks seega põhinema Euroopa Liidu toimimise lepingu kohasel materiaalõiguslikul

---

⁶ Nõukogu ja komisjoni 4. aprilli 2002. aasta otsus 2002/309/EÜ teadus- ja tehnikakoostöö kokkuleppe suhtes Šveitsi Konföderatsiooniga seitsme kokkuleppe sõlmimise kohta (EÜT L 114, 30.4.2002, lk 1).

⁷ Nõukogu 18. jaanuari 2011. aasta otsus 2011/51/EL Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitset käsitleva lepingu, millega muudetakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppet, allkirjastamise kohta (ELT L 25, 18.1.2011, lk 3).

⁸ Nõukogu 20. oktoobri 2011. aasta otsus 2011/738 Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitset käsitleva lepingu (millega muudetakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppet) sõlmimise kohta (ELT L 297, 16.11.2011, lk 1).

alusel, et luua seos vastastikuste õiguste ja kohustuste ning ühismeetmete ja erimenetluste vahel.

- (24) Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping (mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides) sõlmitakse osas, mis puudutab Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi, eraldi menetlusega.
- (25) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni ühisavaldusele kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ulatusliku kahepoolse lepingute paketi ning Euroopa Liidu ja Šveitsi vaheliste kahepoolsete suhete võimaliku edasiarendamise üle kirjutati liidu nimel alla [kuupäev].
- (26) Käesolevas otsuses käsitletud lepingud ja protokollid ning neile lisatud ühisavaldused tuleks heaks kiita,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesolevaga kiidetakse heaks järgmised lepingud ja protokollid.
- (a) Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;⁹
  - (b) Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;¹⁰
  - (c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhustranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;¹¹
  - (d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhustranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;¹²
  - (e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhustranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;¹³
  - (f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;¹⁴
  - (g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;
  - (h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;¹⁵

---

⁹ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹⁰ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹¹ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹² Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹³ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹⁴ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹⁵ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

- (i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;¹⁶
  - (j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;¹⁷
  - (k) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;¹⁸
  - (l) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokoll;¹⁹
  - (m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline elektrialane leping;²⁰
  - (n) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervishoiuleping;²¹
  - (o) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;²²
  - (p) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta;²³
  - (q) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline parlamentaarset koostööd käsitlev protokoll²⁴.
2. Käesolevaga kiidetakse heaks ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides, osas, mis puudutab Euratomi asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluvaid küsimusi²⁵.

Artikkel 2

1. Käesolevaga kiidetakse heaks Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni ühisavaldus kõrgetasemelise dialoogi alustamise kohta ulatusliku kahepoolse lepingute paketi ning Euroopa Liidu ja Šveitsi vaheliste kahepoolsete suhete võimaliku edasiarendamise üle²⁶.
2. Kiidetakse heaks järgmised käesoleva otsuse artiklis 1 osutatud lepingutele ja protokollidele lisatud ühisavaldused:
  - (a) käesoleva otsuse artikli 1 punktis a osutatud muutmisprotokollile lisatud järgmised ühisavaldused²⁷:

¹⁶ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹⁷ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹⁸ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

¹⁹ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²⁰ Lepingu tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²¹ Lepingu tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²² Lepingu tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²³ Kokkuleppe tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²⁴ Protokoll tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²⁵ Lepingu tekst on avaldatud ELT L, [XXX].

²⁶ Ühisavaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

²⁷ Ühisavaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

- Ühisavaldus liidu kodakondsuse kohta;
  - ühisavaldus direktiiviga 2004/38/EÜ kehtestatud õiguste kuritarvitamise ennetamise ja sellise kuritarvitamise vastu võitlemise kohta;
  - ühisavaldus sotsiaalabi andmisest keeldumise ja enne alalise elamisõiguse saamist elamisõiguse lõpetamise kohta;
  - ühisavaldus tööleasumisest teatamise kohta;
  - ühisavaldus kvalifikatsioonide tunnustamise konventsiooni kohta;
  - ühisavaldus vabade töökohtade kohta;
  - ühisavaldus ühiste eesmärkide kohta seoses vabadusega osutada teenuseid kuni 90 tööpäeva ja lähetatud töötajate õiguste tagamisega;
  - ühisavaldus tõhusate kontrollisüsteemide, sealhulgas Šveitsi kahekordse täitmise tagamise süsteemi kohta;
  - ühisavaldus samal töökohal võrdse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte ja lähetatud töötajate proportsionaalse ja piisava kaitse kohta;
  - ühisavaldus Šveitsi osalemise kohta euroopa tööjõuameti tegevuses;
  - ühisavaldus piirialatöötajate deklaratiivse registreerimise süsteemi kohta;
  - ühisavaldus kahe ELi õigusakti lisamise kohta lepingu I lissasse;
- (b) käesoleva otsuse artikli 1 punktis e osutatud muutmisprotokollile lisatud ühisavaldus²⁸;
- (c) käesoleva otsuse artikli 1 lõike 1 punktis f osutatud muutmisprotokollile lisatud ühisavaldus²⁹;
- (d) käesoleva otsuse artikli 1 punktis h osutatud riigiabi protokollile lisatud ühisavaldus³⁰;
- (e) käesoleva otsuse artikli 1 punktis m osutatud lepingule lisatud ühisavaldus³¹;
3. Nõukogu võtab teadmiseks järgmised Šveitsi avaldused.
- (a) Šveitsi avaldus füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes võetavate meetmete kohta töötamisega seotud lühiajalisest viibimisest teatamise korra kontekstis, mis on lisatud käesoleva otsuse artikli 1 punktis a osutatud muutmisprotokollile³²;
- (b) Šveitsi Konföderatsiooni avaldus institutsiooniliste elementide tervishoiulepingusse analoogia alusel lisamise kohta, mis on lisatud käesoleva otsuse artikli 1 punktis n osutatud lepingule³³.

Artikkel 3

1. Komisjon esindab liitu ühiskomiteedes ning kõigis muudes ühisorganites, mis on loodud vastavalt järgmistele lepingutele ja protokollidele.

²⁸ Ühisavaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

²⁹ Ühisavaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

³⁰ Ühisavaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

³¹ Ühisavaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

³² Avaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

³³ Avaldus on avaldatud ELT L, [XXX].

- (a) Ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe;
  - (b) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline õhutranspordialane kokkulepe;
  - (c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkulepe;
  - (d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkulepe;
  - (e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline põllumajandustoodetega kauplemise kokkulepe;
  - (f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe (millega luuakse ühine toiduohutusala) protokoll;
  - (g) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline elektrialane leping;
  - (h) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline tervishoiuleping;
  - (i) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi korrapärase rahalise toetuse kohta majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;
  - (j) ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides;
  - (k) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta.
2. Kui lõikes 1 osutatud lepingute ja protokolliga loodud organites esindab liitu komisjon, teatab ta nõukogule aegsasti koosolekul toimunud aruteludest ja nende tulemustest ning neil koosolekul vastu võetud aktidest.
3. Igal liikmesriigil on lubatud saata üks esindaja osalema koos komisjoni esindajaga liidu delegatsiooni koosseisus lõikes 1 osutatud lepingute ja protokolliga loodud ühiskomiteede koosolekul.

Artikkel 4

1. Komisjonil on õigus võtta artikli 3 lõikes 1 osutatud lepingute ja protokolliga loodud ühiskomiteedes vastu liidu seisukoht seoses järgmiste otsustega:
- (a) otsused salastamata tundliku teabe käsitlemisjuhiste kindlaksmääramiseks;
  - (b) otsused töörühmade või eksperdirühmade moodustamise kohta kooskõlas järgmiste sätetega:
    - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis a osutatud kokkuleppe artikli 14 lõige 7;
    - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis b osutatud kokkuleppe artikli 21 lõige 8;

- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis c osutatud kokkuleppe artikli 51 lõige 7;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis d osutatud kokkuleppe artikli 10 lõige 7;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kokkuleppe artikli 6 lõige 7;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud kokkuleppe artikli 11 lõige 8;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis g osutatud lepingu artikli 25 lõige 8;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis h osutatud lepingu artikli 19 lõige 7;
- (c) otsused, millega inkorporeeritakse liidu õigusaktid lepingutesse, võttes arvesse kõiki vajalikke tehnilisi kohandusi kooskõlas järgmiste sätetega:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–d osutatud kokkulepete institutsiooniliste protokollide artikli 5 lõige 4;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud kokkuleppe artikli 13 lõige 4;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis g osutatud lepingu artikli 27 lõige 4;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis h osutatud lepingu artikli 6 lõige 4;
- (d) otsused, millega kehtestatakse nimekiri täiendavatest komiteedest ja muudest organitest, millesse Šveitsi eksperdid kaasatakse, kui see on vajalik lepingute või protokollide nõuetekohase toimimise tagamiseks, kooskõlas järgmiste sätetega:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–d osutatud kokkulepete institutsiooniliste protokollide artikli 4 lõige 4;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud kokkuleppe artikli 12 lõige 4;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis g osutatud lepingu artikli 26 lõige 4;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis h osutatud lepingu artikli 5 lõige 4;
- (e) otsused, millega võetakse vastu isikuandmete kaitset, ametisaladust ja konfidentsiaalsusega seotud õigustatud huve käsitlevad eeskirjad, mida Alalise Vahekohtu rahvusvaheline büroo peab vahekohtu otsuste avalikustamisel järgima kooskõlas järgmiste lepingute või protokollide artikli IV.2 lõikega 4:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–d osutatud kokkulepete institutsiooniliste protokollide vastavad liited;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud protokollile lisatud liide, mis käsitleb vahekohut;

- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides e, g, h ja i osutatud kokkulepete ja lepingute vastavad protokollid, mis käsitlevad vahekohut;
- (f) otsused, millega võetakse vastu ja ajakohastatakse loetelu vahekohtunike päevaraha ja tasustatud maksimum- ja miinimumtundide kohta, vastavalt järgmiste lepingute või protokollide artikli VI.6 lõikele 2:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–d osutatud kokkulepete institutsiooniliste protokollide liited, mis käsitlevad vahekohut;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud protokollile lisatud liide, mis käsitleb vahekohut;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides e, g, h ja i osutatud kokkulepete ja lepingute vastavad protokollid, mis käsitlevad vahekohut;
- (g) käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis c osutatud kokkuleppe alusel vastu võetud järgmised otsused:
- otsused, millega eristatakse raskete kaubaveokite suhtes kohaldatavaid makse ja määratakse kindlaks kokkuleppe artikli 40 lõigetes 2 ja 3 osutatud maksude kaalutud keskmine vastavalt artikli 40 lõigetele 2 ja 5;
  - otsused kokkuleppe artikli 40 lõikes 3 fikseeritud tasude maksimummäärade läbivaatamise ja ajakohastamise kohta vastavalt lepingu artikli 42 lõikele 2;
  - otsused, millega kehtestatakse Alpide piirkonna maantee-, raudtee- ja kombineeritud liikluse jälgimise vaatluskeskuse tegevust reguleeriv halduskord ning kummagi kokkuleppeosalise panus selle tegevuse rahastamisse vastavalt kokkuleppe artikli 45 lõigetele 2 ja 3;
  - kokkuleppe artikli 46 lõigete 2 ja 4 kohaselt tehtud otsused;
  - otsused, mis tehakse seoses kokkuleppeliste kaitsemeetmetega läbi Alpide kulgeva liiklusvoo tõsiste häirete korral, mis võivad kahjustada kokkuleppe artiklis 30 sätestatud eesmärkide saavutamist, vastavalt lepingu artiklile 47;
  - otsused muuta kokkuleppe 5., 6., 8. ja 9. lisa vastavalt kokkuleppe artikli 55 lõikele 3;
  - otsused, millega kehtestatakse kokkuleppe 7. lisa artikli 1 punkti 2.3 kohaselt rahvusvahelisi juhuvedusid osutavate vedajate kohta pädevate asutuste vahel teabe edastamise kord;
  - otsused rahvusvaheliste bussiveoteenuste osutamise lubade kohta kokkuleppe 7. lisa artiklis 4 kirjeldatud juhtudel vastavalt lisa artikli 4 lõigetele 4 ja 7;
- (h) käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis d osutatud kokkuleppe alusel vastu võetud järgmised otsused:
- otsused, millega kehtestatakse kokkuleppe artiklites 7 ja 8 sätestatud kontrollimenetlus vastavalt kokkuleppe artikli 10 lõike 3 punkti d esimesele ja teisele taandele;
  - otsused kokkuleppe artikli 8 alusel vaidlustatud vastavushindamisasutuste tunnustamise või tunnustamise tühistamise

- kohta kooskõlas kokkuleppe artikli 10 lõike 3 punkti e kolmanda ja neljanda taandega;
- otsused, millega kehtestatakse määratud asutustele kord ühiste kontrollide läbiviimiseks, et teha kindlaks, kas kokkuleppe 4. lisa artiklis 2 sätestatud tingimusi täidetakse, kooskõlas lisa artikli 4 lõikega 3;
- (i) otsused, mis tehakse käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kokkuleppe alusel seoses järgmisega:
- kokkuleppe 7.–10. ja 12. lisa ning selle liidetega seotud küsimused;
  - kokkuleppe 4.–6. ja 11. lisaga seotud küsimused käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud protokollis 32 osutatud üleminekuperioodi jooksul;
- (j) otsused, millega nähakse ette asjakohased lahendused otseseks teabevahetuseks komisjoni ja Šveitsi pädevate asutuste ning asjaomaste organite vahel valdkondades, kus on vaja kiiresti teavet edastada, kooskõlas järgmiste sätetega:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis d osutatud kokkuleppe 1. lisa artikli 2 lõige 2;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis g osutatud lepingu artikli 40 lõige 3 ja artikli 41 lõige 2.
2. Artikli 3 lõikes 1 osutatud lepingute või protokolliga loodud ühiskomiteede poolt vastu võetud õigusliku toimega otsuste puhul, välja arvatud käesoleva artikli lõikes 1 osutatud otsused, määratakse liidu nimel võetav seisukoht kindlaks ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 sätestatud korras.

Artikkel 5

1. Komisjon võtab vastu kõik liidu otsused järgmiste meetmete kohta:
- (a) asendusmeetmed tasakaalustamatusse kõrvaldamiseks käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–i osutatud õigusaktide mittenõuetekohase kohaldamise puhul, kooskõlas järgmiste sätetega:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–d osutatud kokkulepete institutsiooniliste protokollide artikkel 11;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud kokkuleppe artikkel 21;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis g osutatud lepingu artikkel 33;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis h osutatud lepingu artikkel 16 või
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis i osutatud lepingu artikkel 17;
- (b) tasakaalustavad meetmed ja ajutised tasakaalustavad meetmed, kui kaitsemeetmed, mida Šveits on võtnud käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis a osutatud kokkuleppe alusel kokkuleppe kohaldamisest tulenevate tõsiste majanduslike või sotsiaalsete probleemide lahendamiseks, on põhjendanud tasakaalustamatusse kokkuleppes tulenevate õiguste ja kohustuste vahel, kooskõlas kokkuleppe artikli 14a lõigetega 3 ja 5;

- (c) käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis c osutatud kokkuleppe alusel vastu võetud järgmised meetmed:
- ühepoolsed kaitsemeetmed, millega suurendatakse sõidukite suhtes kohaldatavaid makse läbi Alpide kulgeva maanteetranspordi vooga seotud probleemide ja liidu raudtee läbilaskevõime alakasutamise korral, et muuta raudtee- ja kombineeritud vedu maanteetranspordiga võrreldes konkurentsivõimelisemaks, kooskõlas kokkuleppe artikliga 46;
  - kokkuleppelised kaitsemeetmed läbi Alpide kulgeva liiklusvoo tõsiste häirete korral, mis võivad kahjustada kokkuleppe artiklis 30 sätestatud eesmärkide saavutamist, kooskõlas kokkuleppe artikliga 47;
  - kriisimeetmed, mille eesmärk on taastada ja säilitada läbi Alpide kulgev liiklusvoog, kui see on vääramatu jõu tõttu tõsiselt häiritud, kooskõlas kokkuleppe artikliga 48;
- (d) kaitsemeetmed juhul, kui käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kokkuleppe lisade 1, 2 ja 3 kohaldamisel põhjustab või tõenäoliselt põhjustab Šveitsist pärit põllumajandustoodete import tõsiseid häireid liidu ühistel põllumajandusturgudel, kooskõlas kokkuleppe artikliga 10;
- (e) ajutised kaitsemeetmed juhul, kui see, et Šveits ei täida käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kokkuleppe lisades 7–10 sätestatud kohustust, võib ohustada inimeste tervist või kahjustada pettustevastase võitluse meetmete tõhusust, kooskõlas kokkuleppe 7. lisa artikliga 26, 8. lisa artikliga 16, 9. lisa artikliga 9 ja 10. lisa artikliga 5;
- (f) Šveitsi liidu programmides osalemise peatamine või lõpetamine, kooskõlas käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis j osutatud lepingu artikliga 19;
- (g) meetmed, mis on vajalikud liidu toiduohutusala terviklikkuse tagamiseks, nagu on sätestatud käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud protokollis artikli 15 lõikes 3;
- (h) Šveitsi osalemise peatamine liidu asutustes, infosüsteemides ja muudes loetletud tegevustes, millele Šveitsil on juurdepääs kooskõlas järgmiste sätetega:
- käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a–d osutatud kokkulepete institutsiooniliste protokollide artikli 13 lõige 2;
  - käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktides f, g ja h osutatud kokkulepete ja lepingute ning protokollis artikli 9 lõige 2, artikli 49 lõige 2 ja artikli 25 lõige 2.
2. Lõike 1 punktides a–f osutatud otsuste puhul konsulteerib komisjon enne otsuste tegemist Euroopa Parlamendi ja nõukoguga. Sõltuvalt küsimuse kiireloomulisusest võib komisjon määrata tähtaja, mille jooksul nõukogu ja Euroopa Parlament võivad oma arvamuse esitada.

Artikkel 6

1. Komisjon võtab vastu käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kokkuleppe rakendamiseks vajalikud meetmed seoses järgmisega:

- kokkuleppe 2. ja 3. lisa sätestatud tariifsete soodustuste rakendamine ning kombineeritud nomenklatuuri ja TARICi koodide muudatustega seotud muudatused ja tehnilised kohandused;
  - lepingu 7. lisa III jaotise, 8. lisa artikli 14, 9. lisa, 10. lisa ning 12. lisa artiklite 3, 13 ja 15 rakendamine.
2. Käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis f osutatud protokolli artiklis 32 osutatud üleminekuperioodi jooksul võtab komisjon vastu meetmed, mis on vajalikud käesoleva otsuse artikli 3 lõike 1 punktis e osutatud kokkuleppe 4.–6. ja 11. lisa rakendamiseks.

Artikkel 7

1. Otsuse (EL, Euratom) 2002/309/EÜ artiklid 2–6 tunnistatakse kehtetuks.
2. Otsuse 2011/51/EL artikkel 3 ja otsuse 2011/738 artikkel 3 tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 8

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

„TULUD“ – EELARVE TULUPOOLELE MÕJU AVALDAVATE ETTEPANEKUTE JAOKS

I OSA. LIIDU PROGRAMMID

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga.

2. EELARVEREAD

I osas kirjeldatakse üksikasjalikult finantsmõju, mis on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelisel lepingul, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides (edaspidi „leping liidu programmide kohta“). II osas kirjeldatakse üksikasjalikult finantsmõju, mis on ulatuslikku paketti kuuluvatel kokkulepetel, millega nähakse ette Šveitsi rahaline toetus eri asutustele ja infosüsteemidele.

- **Programm „Euroopa horisont“**

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 0 1 0 – Programm „Euroopa horisont“ – Sihtotstarbeline tulu

Asjaomaseks aastaks eelarves ette nähtud summa:

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- kogu artikkel 01 01 01 (01 01 01 01, 01 01 01 02, 01 01 01 03, 01 01 01 11, 01 01 01 12, 01 01 01 13, 01 01 01 71, 01 01 01 72, 01 01 01 73, 01 01 01 74, 01 01 01 76);
- kogu artikkel 01 02 01 (01 02 01 01, 01 02 01 02, 01 02 01 03);
- kogu artikkel 01 02 02 (01 02 02 10, 01 02 02 11, 01 02 02 12, 01 02 02 20, 01 02 02 30, 01 02 02 31, 01 02 02 40, 01 02 02 41, 01 02 02 42, 01 02 02 43, 01 02 02 50, 01 02 02 51, 01 02 02 52, 01 02 02 53, 01 02 02 54, 01 02 02 60, 01 02 02 61, 01 02 02 70);
- kogu artikkel 01 02 03 (01 02 03 01, 01 02 03 02, 01 02 03 03);
- kogu artikkel 01 02 04 (01 02 04 01, 01 02 04 02);
- artikkel 01 02 05;
- eelarverida 20 XX Euroopa Komisjoni halduskulud.

- **Programm „Erasmus+“**

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 0 1 0 – Programm „Erasmus+“ – Sihtotstarbeline tulu

Asjaomaseks aastaks eelarves ette nähtud summa:

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- kogu artikkel „Erasmus+“ (rubriik 2: 07.030101, 07.030102, 07.0302, 07.0303, 07.010201.xx, 07.010275)
- Erasmus+ (rubriik 6: 15.020102, 14.020150, 14.010175, 15.010175).
- Eelarverida 20 XX Euroopa Komisjoni halduskulud

- **Programm „EL tervise heaks“**

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- Jaotis 6. Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksud, peatükk 6 1: ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused, artikkel 6 1 1: taaste ja vastupidavus ning punkt 6113 „Programm „EL tervise heaks“ – Sihtotstarbeline tulu“

Tulud kirjendatakse järgmistel eelarveridadel:

Eelarverida	Jaotis
06 01 05 73 – Rubriik 2b	Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet – Programmist „EL tervise heaks“ makstav rahaline toetus
06 01 05 01 – Rubriik 2b	Programmi „EL tervise heaks“ toetuskulud
06 06 01 – Rubriik 2b	Programm „EL tervise heaks“
20 02 01 01 – Rubriik 7:	Lepingulised töötajad
20 04 01 – Rubriik 7:	Infosüsteemid

- **Programm „Digitaalne Euroopa“**

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 0 2 2 – Programm „Digitaalne Euroopa“ – Sihtotstarbeline tulu

Asjaomaseks aastaks eelarves ette nähtud summa: 19 296 000

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

02 01 30 01	Programmi „Digitaalne Euroopa“ toetuskulud
02 01 30 73	Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet – Programmist „Digitaalne Euroopa“ makstav rahaline toetus
02 04 02 10	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kõrgjõudlusega andmetöötlus
02 04 03 00	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Tehisintellekt
02 04 04 00	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Oskused
02 04 05 01	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtt
02 04 05 02	Programm „Digitaalne Euroopa“ – Kasutuselevõtt/koostalitlusvõime
Eelarverida 20.XX	Euroopa Komisjoni halduskulud

3. FINANTSMÕJU¹

- Ettepanekul puudub finantsmõju
- Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele
- Ettepanekul on finantsmõju sihtotstarbelistele tuludele

Mõju on järgmine:

- **Programm „Euroopa horisont“**

(miljonites eurodes kolme komakohani)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele	XX kuud alates pp/kk/aaaa <i>(kui on kohaldatav)</i>	Aasta N (2025)
6 0 1 0	1 934,043	36 kuud alates 1.1.2025	636,724

Olukord pärast meetme rakendamist			
Tulude eelarverida	2025	2026	2027
6 0 1 0	636,724	640,836	656,483

¹ Kõik selles punktis 2026. ja 2027. aasta kohta esitatud andmed on esialgsed ja vastavad uusimatele kättesaadavatele hinnangutele.

Kulude eelarverida	2025	2026	2027
Artiklid 01 01 01; 01 02 01; 01 02 02; 01 02 03; 01 02 04; 01 02 05	621,194	622,171	631,234
20 XX	15,530	18,665	25,249

- Programm „Erasmus+“**

(miljonites eurodes kolme komakohani)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele	XX kuud alates pp/kk/aaaa <i>(kui on kohaldatav)</i>	Aasta N (2027)
6 0 1 0	181,1	12 kuud alates 1.1.2027	181,1

Tulude eelarverida	2027
6 0 1 0	181,1

Kulude eelarverida	2027
Artiklid: 07.030101, 07.030102, 07.0302, 07.0303, 07.010201, 07.010275	174,1
20 XX	7,0

- Programm „EL tervise heaks“**

(miljonites eurodes ühe komakohani)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele ²	24 kuud, alates 1.1.2026	Aasta N
Artikkel 6113	47 738 ³	1.1.2026 ⁴	31.12.2027

² Kõnealune summa on hinnanguline ja põhineb 4. punktis märgitud valemil või meetodil.

³ Kogusumma erineb veidi järgmises tabelis esitatud kogusummast, sest iga-aastased summad on ümardatud ülespoole ühe komakohani.

Tulude eelarverida	2026 ⁵	2027
Artikkel 6113	23,869	23,869

(miljonites eurodes ühe komakohani)

Kulude eelarverida	Jaotis	2026. aasta eraldis
06 01 05 73	Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet – Programmist „EL tervise heaks“ makstav rahaline toetus	0,684
06 01 05 01	Programmi „EL tervise heaks“ toetuskulud	0,292
06 06 01	Programm „EL tervise heaks“	22,425
20 02 01 01	Lepingulised töötajad	0,234
20 04 01	Infosüsteemid	0,234

- **Programm „Digitaalne Euroopa“**

(miljonites eurodes kolme komakohani)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele	XX kuud alates pp/kk/aaaa (kui on kohaldatav)	Aasta N (2025)
6 0 2 2	59,875	36 kuud alates 1.1.2025	19,296

Olukord pärast meetme rakendamist			
Tulude eelarverida	2025	2026	2027
6 0 2 2	19,296	18,793	21,786

⁴ Šveits osaleb programmis „EL tervise heaks“ alates Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise tervisealase kokkuleppe jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuarist kuni programmi „EL tervise heaks“ ülejäänud kehtivusaja lõpuni või kuni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 lõpuni, olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem.

⁵ Summa põhineb kriisivalmiduse rahastamispaketil, mis nähti ette 2024. aasta tööprogrammis „EL tervise heaks“.

Kulude eelarverida	2025	2026	2027
Artiklid	18,826	18,245	20,948
02 01 30			
02 04 02			
02 04 03			
02 04 04			
02 04 05			
20 XX	0,470	0,548	0,838

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 325 kohaselt peab komisjon võitlema pettuste ja muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu. Seetõttu on pettuste ennetamine ja avastamine komisjoni talituste üldine kohustus ning kuulub nende rahaliste vahendite kasutamise seotud igapäevaste tegevuste hulka.

Liidu vahenditega seotud pettused või õigusnormide rikkumised mõjuvad komisjoni mainele ja liidu poliitika elluviimisele eriti negatiivselt. Komisjoni praegune pettustevastase võitluse strateegia (COM(2019) 196), mis asendab 2011. aasta strateegiat, võeti vastu 29. aprillil 2019. Tegemist on poliitikadokumendiga, milles esitatakse komisjoni prioriteedid pettustevastases võitluses, pidades silmas mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2021–2027. Komisjoni 2019. aasta pettustevastase võitluse strateegia peamised eesmärgid on 1) parandada veelgi arusaamist ELi eelarvet mõjutavate pettuste skeemidest, petturite profiilidest ja süsteemset haavatavusest (andmete kogumine ja analüüs) ning 2) optimeerida pettustevastase võitluse koordineerimist, koostööd ja töövoogusid, eelkõige komisjoni talituste ja rakendusametite vahel (koordineerimine, koostöö ja protsessid). Strateegiale on lisatud tegevuskava, mis vaadati läbi 2023. aasta juulis ja mille eesmärk on sarnaselt sellele eelnenud tegevuskavaga tugevdada kõiki pettustevastase võitluse elemente: pettuste ennetamist, avastamist, uurimist ja korrigeerimist.

2019. aasta pettustevastase võitluse strateegia juhtpõhimõtted ja sihtstandardid on järgmised:

- täisleppimatus pettustega;
- pettustevastane võitlus kui sisekontrolli lahutamatu osa;
- kontrollide kulutõhusus;
- liidu personali erialane usaldusväarsus ja pädevus;
- läbipaistvus liidu vahendite kasutamisel;
- pettuste ennetamine, eelkõige kuluprogrammide pettusekindluse tagamine;
- tõhus uurimisvõimekus ja õigeaegne teabevahetus;
- kiire korrigeerimine (kaasa arvatud väljapetetur rahaliste vahendite sissenõudmine ja kohtulikud/halduskaristused);

- tõhus koostöö sise- ja välisosalejate vahel, eelkõige liidu ja liikmesriikide vastutavate asutuste vahel ning kõigi asjaomaste liidu institutsioonide ja asutuste osakondade vahel;
- tõhus sise- ja välissuhtlus pettustevastases võitluses.

Liidu programme käsitleva kokkuleppe artiklid 11–14 sisaldavad üksikasjalikke usaldusväärse finantsjuhtimise sätteid, mille hulka kuuluvad ka pettustevastased meetmed. Neid meetmeid tuleb kohaldada horisontaalselt, et tagada liidu finantshuvide kaitse kõigis liidu programmides või tegevustes, mis on hõlmatud tulevaste protokollidega, mille ühiskomitee võib kokkuleppe alusel vastu võtta, et kaasata Šveitsi Konföderatsioon mitmesse liidu programmi või tegevusse. Neid kohaldatakse ka protokollide suhtes, kuna protokollid ja lisad on kokkuleppe lahutamatuks osaks.

Vajalikke üksikasju ja protsesse käsitletakse eelkõige kokkuleppe artiklites 11 ja 12, mis võimaldavad organitel (Euroopa Komisjon või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF), Euroopa Kontrollikoda ja Euroopa Prokuratuur) liidu finantshuvide kaitsel oma ülesandeid veatult täita. Liidu programme käsitleva kokkuleppe protokollidega hõlmatud programmide või tegevuste rakendamise põhimõtte ei muutu: liidu finantshuve tuleb kaitsta proportsionaalsete meetmetega, sealhulgas meetmetega, mis on seotud õigusnormide rikkumisega (sealhulgas pettuste ennetamise, avastamise, korrigeerimise ja uurimisega), kaduma läinud, valesti makstud või ebaõigesti kasutatud vahendite tagasinõudmisega ning vajaduse korral halduskaristuste määramisega.

Finantsmääruse kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidult rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused. Nagu on sõnaselgelt sätestatud liidu programme käsitleva kokkuleppe artikli 11 lõikes 4, võib hindamisi ja auditeid teha ka pärast protokollide kohaldamise peatamist, liidu programme käsitleva kokkuleppe kohaldamise lõppu või kokkuleppe lõpetamist.

Liidu programme käsitlev kokkulepe tagab Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) võimaluse korraldada Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil asjaomase rahastamislepingu osaliseks oleva Šveitsi üksuse või kokkuleppe alusel rahastamislepingut rakendava Šveitsi üksusest kolmanda osapoole suhtes haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrollid ja inspekteerimisi, kooskõlas asjaomase rahastamislepingu ja muu kohaldatava lepinguga ning nendes määratud ulatuses. Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil oma ülesandeid täites tegutsevad Euroopa Komisjon ja OLAF kooskõlas Šveitsi õigusega.

Hindamisi ja auditeid võivad teha liidu ametnikud, eelkõige Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja ametnikud, või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud. Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil oma ülesandeid täites tegutsevad Euroopa Komisjon või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud kooskõlas Šveitsi õigusega.

Šveitsi ametiasutused teevad kohaldatavate rahvusvahelise koostöö instrumentide kohaselt koostööd liidu või liikmesriikide asutustega, kes on pädevad uurima liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid ja nende eest vastutusele võtma, sealhulgas nimetatud kuritegude väidetavaid toimepanijaid ja osavõtjaid kohtu alla andma. Kohaldatavate rahvusvahelise koostöö instrumentide kohased taotlused võivad muu hulgas olla taotlused, mis on esitatud Euroopa Prokuratuuri uurimiste või süüdistuste esitamise asjus. See võimaldab teha Euroopa Prokuratuuriga koostööd, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivis (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil.

Peale selle nähakse liidu programme käsitleva kokkuleppega ette mõjus mehhanism Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil komisjoni otsuste täitmise tagamiseks.

5. MUUD MÄRKUSED

Liidu programmide raames Šveitsi Konföderatsiooni rahalise panuse arvutamise meetod on sätestatud lepingu artiklis 7 „Finantstingimused“, mida täiendavad artiklid 8 ja 9, ning I lisas rahaliste vahendite rakendamise sätete kohta.

Programmi „EL tervise heaks“ puhul põhineb assotsieerunud riigi panuse hinnanguline jaotus programmi eri eelarveridade lõikes iga eelarverea suhtelisel osakaalul, mis programmil on liidu eelarves (C1 assigneeringud, mis põhinevad 2021.–2027. aasta finantsplaneeringul, sealhulgas hinnanguliselt trahvidest koguneval lisarahal – mitmeaastase finantsraamistiku artikkel 5). Assotsieerunud riigi panusest nähakse ette ka esialgne summa detsentraliseeritud halduskulude katmiseks (koosseisuvälised töötajad / muud juhtimiskulud).

II OSA

EUROOPA LIIDU KOSMOSEPROGRAMMI AMET

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga.

2. EELARVEREAD

II osas kirjeldatakse üksikasjalikult finantsmõju, mis on Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisel kokkuleppel Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimuste kohta (edaspidi „kokkulepe“). I osas kirjeldatakse üksikasjalikult finantsmõju, mis on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelisel lepingul, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni osalemist liidu programmides. III osas kirjeldatakse üksikasjalikult finantsmõju, mis on teistel ulatuslikku paketti kuuluvatel kokkulepetel, millega nähakse ette Šveitsi rahaline toetus eri asutustele ja infosüsteemidele.

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- Artikkel 04 10 01 – Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet (EUSPA) – Sihtotstarbeline välistulu

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- Artikkel 04 10 01 – Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet (EUSPA) – Heakskiidetud eelarve.

3. FINANTSMÕJU⁶

- Ettepanekul puudub finantsmõju
- Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele
- Ettepanekul on finantsmõju sihtotstarbelistele tuludele

---

⁶ Kõik selles punktis 2026. ja 2027. aasta kohta esitatud andmed on esialgsed ja vastavad uusimatele kättesaadavatele hinnangutele.

Mõju on järgmine:

(miljonites eurodes kolme komakohani)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele	XX kuud alates pp/kk/aaaa (kui on kohaldatav)	Aasta N (2026)
04 10 01	4 098 115	24 kuud alates 1.1.2026	4 098 115

Tulude eelarverida	2026	2027
04 10 01	4 098 115	4 185 977

Kulude eelarverida	2026	2027
04 10 01	4 098 115	4 185 977

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 325 kohaselt peab komisjon võitlema pettuste ja muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu. Seetõttu on pettuste ennetamine ja avastamine komisjoni talituste üldine kohustus ning kuulub nende rahaliste vahendite kasutamisega seotud igapäevaste tegevuste hulka.

Liidu vahenditega seotud pettused või õigusnormide rikkumised mõjuvad komisjoni mainele ja liidu poliitika elluviimisele eriti negatiivselt. Komisjoni praegune pettustevastase võitluse strateegia (COM(2019) 196), mis asendab 2011. aasta strateegiat, võeti vastu 29. aprillil 2019. Tegemist on poliitikadokumendiga, milles esitatakse komisjoni prioriteedid pettustevastases võitluses, pidades silmas mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2021–2027. Komisjoni 2019. aasta pettustevastase võitluse strateegia peamised eesmärgid on 1) parandada veelgi arusaamist ELi eelarvet mõjutavate pettuste skeemidest, petturite profiilidest ja süsteemset haavatavusest (andmete kogumine ja analüüs) ning 2) optimeerida pettustevastase võitluse koordineerimist, koostööd ja töövoogusid, eelkõige komisjoni talituste ja rakendusametite vahel (koordineerimine, koostöö ja protsessid). Strateegiale on lisatud tegevuskava, mis vaadati läbi 2023. aasta juulis ja mille eesmärk on sarnaselt sellele eelnenud tegevuskavaga tugevdada kõiki pettustevastase võitluse elemente: pettuste ennetamist, avastamist, uurimist ja korrigeerimist.

2019. aasta pettustevastase võitluse strateegia juhtpõhimõtted ja sihtstandardid on järgmised:

- täisleppimatus pettustega;
- pettustevastane võitlus kui sisekontrolli lahutamatu osa;
- kontrollide kulutõhusus;
- liidu personali erialane usaldusväarsus ja pädevus;
- läbipaistvus liidu vahendite kasutamisel;

- pettuste ennetamine, eelkõige kuluprogrammide pettusekindluse tagamine;
- tõhus uurimisvõimekus ja õigeaegne teabevahetus;
- kiire korrigeerimine (kaasa arvatud väljapetetur rahaliste vahendite sissenõudmine ja kohtulikud/halduskaristused);
- tõhus koostöö sise- ja välisosalejate vahel, eelkõige liidu ja liikmesriikide vastutavate asutuste vahel ning kõigi asjaomaste liidu institutsioonide ja asutuste osakondade vahel;
- tõhus sise- ja välissuhtlus pettustevastases võitluses.

Kosmoseprogrammi ametit käsitleva kokkuleppe artikkel 11 ja Šveitsi osalemist Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis käsitleva kokkuleppe III lisa sisaldavad üksikasjalikke rahastamise tingimusi Šveitsi-poolsete ameti tegevuses osalejate kohta ja see hõlmab ka pettustevastaseid meetmeid. III lisas on esitatud vajalikud üksikasjad ja protsessid seondatuna sellega, mis võimaldab organitel (Euroopa Komisjon või Euroopa Komisjoni volitatud isikud, sealhulgas Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) ja Euroopa Kontrollikoda) oma ülesandeid laitmatult täita, et kaitsta liidu finantshuve. Liidu finantshuve tuleb kaitsta proportsionaalsete meetmetega, sealhulgas meetmetega, mis on seotud õigusnormide rikkumisega (sealhulgas pettuste ennetamise, avastamise, korrigeerimise ja uurimisega), kaduma läinud, valesti makstud või ebaõigesti kasutatud vahendite tagasinõudmisega ning vajaduse korral halduskaristuste määramisega.

Finantsmääruse kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidult rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused. Nagu on sõnaselgelt sätestatud kosmoseprogrammi ametit käsitleva kokkuleppe artikli 11 lõikes 4, võib hindamisi ja auditeid teha ka pärast protokolliga kohaldamise peatamist, liidu programme käsitleva kokkuleppe kohaldamise lõppu või kokkuleppe lõpetamist.

Kosmoseprogrammi ametit käsitlev kokkuleppe tagab Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) võimaluse korraldada Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil asjaomase rahastamislepingu osaliseks oleva Šveitsi üksuse või kokkuleppe alusel rahastamislepingut rakendava Šveitsi üksusest kolmanda osapoole suhtes haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi, kooskõlas asjaomase rahastamislepingu ja muu kohaldatava lepinguga ning nendes määratud ulatuses. Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil oma ülesandeid täites tegutsevad Euroopa Komisjon ja OLAF kooskõlas Šveitsi õigusega.

Hindamisi ja auditeid võivad teha liidu ametnikud, eelkõige Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja ametnikud, või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud. Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil oma ülesandeid täites tegutsevad Euroopa Komisjon või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud kooskõlas Šveitsi õigusega.

Šveitsi ametiasutused teevad kohaldatavate rahvusvahelise koostöö instrumentide kohaselt koostööd liidu või liikmesriikide asutustega, kes on pädevad uurima liidu finantshuve kahjustavaid kuritegusid ja nende eest vastutusele võtma, sealhulgas nimetatud kuritegude väidetavaid toimepanijaid ja osavõtjaid kohtu alla andma. Kohaldatavate rahvusvahelise koostöö instrumentide kohased taotlused võivad muu hulgas olla taotlused, mis on esitatud Euroopa Prokuratuuri uurimiste või süüdistuste esitamise asjus. See võimaldab teha Euroopa Prokuratuuriga koostööd, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivis (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil.

Peale selle nähakse kosmoseprogrammi ametit käsitleva kokkuleppega ette mõjus mehhanism Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil komisjoni otsuste täitmise tagamiseks.

5. MUUD MÄRKUSED

Šveits annab oma iga-aastase rahalise panuse Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti rahastamise tegevustoetuse ja osalustasu summana, nagu on kindlaks määratud kosmoseprogrammi ametit käsitleva kokkuleppe artiklis 4 ja selle kokkuleppe I lisas.

Tegevustoetus põhineb panustamis põhimõttel, mis on kindlaks määratud Šveitsi (turuhindades arvatud) sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja liidu (turuhindades arvatud) SKP suhtena. Kasutatakse Euroopa Liidu Statistikaameti (EUROSTAT) esitatud uusimat SKPd, mis on kättesaadav selle aasta 1. jaanuari seisuga, millal aastamakse tehakse, ning võetakse nõuetekohaselt arvesse statistikaalase koostöö lepingut⁷. Kui nimetatud lepingut enam ei kohaldata, kasutatakse Šveitsi SKPna näitajat, mis on kindlaks määratud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni esitatud andmete põhjal.

Tegevustoetuse arvutamisel rakendatakse panustamis põhimõtet, võttes aluseks liidu iga-aastases heakskiidetud eelarves konkreetse aasta asjakohasele liidu eelarvetoetuse eelarvereale (asjakohastele eelarveridadele) kantud summa. Kõik vajalikud vahendid põhinevad kulukohustuste assigneeringutel.

Aastane osalustasu arvutatakse protsendina aastasest tegevustoetusest. Aastate kaupa on osalustasu järgmine:

- 2026. aastal 2 %;
- 2027. aastal 3 %;
- 2028. aastal ja järgmistel aastatel 4 %.

Nii Šveitsi rahaline panus kui ka liidu tehtavad maksed ning tasumisele kuuluvate või saadavate summade arvutused tehakse kõik eurodes.

Euroopa Komisjon esitab Šveitsile rahastamisnõuded, mis vastavad Šveitsi panusele. Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 45 päeva pärast rahastamisnõude kättesaamist.

Makse tasumisega viivitamise korral peab Šveits alates maksetähtpäevast alati maksuma tasumata summalt viivist. Tasumisele kuuluvad summadelt, mis on maksetähtpäevaks tasumata, määratakse viivis maksetähtpäeval Euroopa Keskpanga eurodes tehtavate põhiliste refinantseerimistingute puhul kehtiv intressi järgi, mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel kalendripäeval Euroopa Liidu Teataja C-seerias, või võetakse vastavaks väärtuseks 0 %, kui see on suurem, ja sellele lisatakse 3,5 protsendipunkti.

III OSA

MUUD ASUTUSED JA INFOSÜSTEEMID

---

⁷ Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Statistikaalase koostöö kohta (ELT L 90, 28.3.2006, lk 2).

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Ettepanek: nõukogu otsus, mis käsitleb ulatusliku lepingute paketi sõlmimist, et tugevdada, süvendada ja laiendada kahepoolseid suhteid Šveitsi Konföderatsiooniga.

2. EELARVEREAD

III osas kirjeldatakse üksikasjalikult finantsmõju, mis on ulatuslikku paketti kuuluvatel kokkulepetel, millega nähakse ette Šveitsi rahaline panus eri asutustele ja infosüsteemidele, välja arvatud Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe Šveitsi Konföderatsiooni osalemise tingimuste kohta Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis. Viimati nimetatud kokkuleppe ning Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kokkuleppe (mis käsitleb Šveitsi osalemist liidu programmides) finantsmõju on üksikasjalikult kirjeldatud õigusaktile lisatava finantssselgituse I ja II osas.

Vastavalt kokkulepetele siseturuga seotud valdkondades, kus Šveits osaleb, jõustuvad tervisealane kokkulepe ja kosmoseprogrammi ametit käsitlev kokkulepe, ning Šveits panustab rahaliselt liidu eelarvesse asutuste ja organite, infosüsteemide ja muude tegevuste haldamiseks ja tegevuseks, millele tal on nende kokkulepete alusel juurdepääs. Läbirääkimisi peeti standardse rahastamiskorra üle ja see inkorporeeriti konkreetsetesse kokkulepetesse. Need ei kehti kokkulepete puhul, mis käsitlevad Šveitsi osalemist Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis ja liidu programmides.

Rahastamise korra üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva dokumendi 5. jaos.

Infosüsteemid, millele Šveits saab juurdepääsu ja millesse peab vastavalt kokkulepitud rahastamiskorrale rahaliselt panustama, on järgmised:

- määrusega (EL) 2016/589 loodud Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES);
- veebipõhine vahend sotsiaalkindlustusteabe elektrooniliseks vahetamiseks (EESSI), mis on sisse seatud määrusega (EÜ) nr 883/2004 ja määrusega (EÜ) nr 987/2009;
- määrusega (EL) nr 1024/20127 loodud siseturu infosüsteemi (IMI) moodulid töötajate lähetamise, teenuste, kutsevalifikatsioonide, Euroopa kutsekaardi, reguleeritud kutsealade ja ühtse digivärava jaoks;
- direktiivi 2004/27/EÜ alusel kasutusele võetud infosüsteem EudraGMDP inimintervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta;
- komisjoni 21. jaanuari 1994. aasta direktiivi 94/3/EÜ alusel loodud portaal EUROPHYT;
- määruse (EÜ) nr 178/2002 alusel loodud toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem (RASFF);
- määruse (EL) 2017/625 alusel loodud ühtne veterinaariaalane elektrooniline süsteem (TRACES);
- määrusega (EL) 2020/2002 loodud loomahaiguste infosüsteem (ADIS);
- liidu andmebaas, mis on loodud direktiivi (EL) 2018/2001 (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta) alusel.

Asutused, millele Šveits saab juurdepääsu ja millesse peab vastavalt kokkulepitud rahastamiskorrale rahaliselt panustama, on järgmised:

- Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC), mis asutati määrusega (EÜ) nr 851/2004;
- Euroopa Toiduohutusamet (EFSA), mis asutati määrusega (EÜ) nr 178/2002;
- Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER), mis asutati määrusega (EL) 2019/942.

Kui praegu on olemas alternatiivsed rahastamisallikad, siis jäävad need kasutusele. Kui olukord peaks kokkulepete kehtivusaja jooksul muutuma, tuleks kohaldada standardset rahastamiskorda. Siia kuuluvad järgmised infosüsteemid ja ametid:

- TACHOnet, mis on loodud määruse (EL) nr 165/2014 ja komisjoni rakendusmääruse (EL) 2016/68 alusel;
- varajase hoiatamise ja reageerimise süsteem (EWRS), mis on loodud määruse (EL) 2022/2371 alusel;
- Euroopa Liidu Lennundusohutusamet (EASA), mis on asutatud määruse (EL) 2018/1139 alusel;
- sotsiaalkaitse vastastikune infosüsteem (MISSOC).

Selleks et võtta arvesse, et Šveitsil ei ole juurdepääsu Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) tegevusele, mis ei kuulu elektrialase kokkuleppe kohaldamisalasse, moodustab tema panustatav iga-aastane tegevustoetus ACERile (mis arvutatakse vajalike vahendite alusel) 85 % liidu iga-aastases heakskiidetud eelarves konkreetse aasta asjakohasele liidu eelarvetoetuse eelarvereele (asjakohastele eelarveridadele) kantud summast.

Kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus (2021–2027) ei ole Šveitsi jaoks ette nähtud panust varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi rahastamiseks vastavalt eespool nimetatud rahastamiskorrale. Selle asemel kaetakse tema panus Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse ja programmi „EL tervise heaks“ rahastusest, sest praeguses mitmeaastases finantsraamistikus on need varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi kaks rahastamisallikat.

Šveitsi maksete täpset mõju eelarvele ei ole võimalik käesoleva dokumendi koostamise ajal kindlaks määrata, sest Šveits hakkab panustama alles pärast asjaomaste kokkulepete jõustumist ja nende jõustumine sõltub sellest, kas Šveits täidab teatavaid põhiseadusest tulenevaid kohustusi. See protsess võib kesta mitu aastat ja see võib tähendada, et kokkulepped praeguse mitmeaastase finantsraamistiku ajal ei jõustu.

Kuid kuna kokkulepitud rahastamiskord loob liidu eelarve jaoks korduva tuludevoo ja standardsätteid annavad mudeli, kuidas Šveits saab panustada mis tahes täiendava asutuse või infosüsteemi haldamise ja tegevusse, millele Šveits saab tulevikus juurdepääsu, on siiski asjakohane näidata, milline võib olla rahastamise korra mõju eelarvele. Nimetatud summade puhul kohaldatakse 2024. aasta eelarve rahastamise korda, mis võeti aluseks rahastamismehhanismi ja maksete tegemise korra üle peetavatel läbirääkimistel.

- **Infosüsteemid**

Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES)

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- R6 1 2 0 – Euroopa Sotsiaalfond+ – Sihtotstarbeline tulu

Tulud eraldatakse järgmistele kulude eelarveridadele (peatükk/artikkel/punkt):

artikkel 07 02 04 – ESF+ – Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni haru ning

- artikkel 07 10 09 – Euroopa Tööjõuamet (ELA): EURESe platvormiga seotud kulud
Sotsiaalkindlustusteabe elektrooniline vahetamine (EESSI)

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 1 2 0 – Euroopa Sotsiaalfond+ – Sihtotstarbeline tulu
- R 6 6 3 0 – Katseprojektid, ettevalmistavad meetmed ning komisjoni õigustest tulenevad ja muud meetmed

Tulud eraldatakse järgmistele kulude eelarveridadele (peatükk/artikkel/punkt):

- artikkel 07 02 04 – ESF+ – Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni haru;
- punkt 07 20 03 01 – Töötajate vaba liikumine, sotsiaalkindlustussüsteemide ja võõrtöötajate, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit võõrtöötajate suhtes rakendatavate meetmete koordineerimine

Siseturu infosüsteem (IMI)

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 00 03 00 – Ühtse turu programm – Sihtotstarbeline tulu

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- punkt 03 01 01 01 – Ühtse turu programmi toetuskulud (03 01 01 01 02)

EudraGMDP

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 6 2

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 10 03 01 – Liidu toetus Euroopa Ravimiametile

EUROPHYT, iRASFF, TRACES, ADIS

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 60 30

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- artikkel 03 02 06 – Panustamine inimeste, loomade ja taimede hea tervise ja heaolu tagamiseks

Direktiivi (EL) 2018/2001 alusel loodud liidu andmebaas

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 06 08 – Muud osa- ja tagasimaksed – Sihtotstarbeline tulu

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- 02 20 04 02 – Euroopa energiapoliitika toetusmeetmed ja energia siseturg

- **Asutused**

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) ja Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 6 2

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- artikkel 06 10 01 – Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus
- artikkel 06 10 02 – Euroopa Toiduohutusamet

Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER)

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt):

- 6 06 08 – Detsentraliseeritud asutused – Sihtotstarbeline tulu

Tulud eraldatakse järgmisele kulude eelarvereale (peatükk/artikkel/punkt):

- artikkel 02 10 06 – Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER)

3. FINANTSMÕJU

- Ettepanekul puudub finantsmõju
- Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele
- Ettepanekul on finantsmõju sihtotstarbelistele tuludele

Mõju on järgmine:

- Infosüsteemid**

Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES)

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
R 6 1 2 0	999 897

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
R 6 1 2 0	999 897
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
07 02 04 07 10 09	999 897

Sotsiaalkindlustusteabe elektrooniline vahetamine (EESSI)

Tulude eelarveread	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
R 6 1 2 0 R 6 6 3 0	227 136

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
R6 1 2 0	227 136
R 6 6 3 0	
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
07 02 04	227 136
07 20 03 01	

Siseturu infosüsteem (IMI)

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
6 00 03 00	96 346

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 00 03 00	96 346
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
Punkt 03 01 01 01 (03 01 01 01 02)	96 346

EudraGMDP

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
6 6 2	6 525

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 6 2	6 525
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
6 10 03 01	6 525

EUROPHYT, iRASFF, TRACES, ADIS

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
6 0 3 0	727 804

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 0 3 0	727 804
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
Artikkel 03 02 06	727 804

Direktiivi (EL) 2018/2001 alusel loodud liidu andmebaas

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
6 06 08	875 000

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 06 08	875 000
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
02 20 04 02	875 000

- **Asutused**

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC)

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
6 6 2	3 670 862

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 6 2	3 670 862
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
Artikkel 06 10 01	3 670 862

Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
6 6 2	7 755 340

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 6 2	7 755 340
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
Artikkel 06 10 02	7 755 340

Tulude eelarverida	Mõju aastatulule (2024. aasta hinnang)
06 06 08	981 805

Olukord pärast meetme rakendamist	
Tulude eelarverida	Hinnanguline tulu aastas
6 06 08	981 805
Kulude eelarverida	Hinnangulised kulud aastas
02 10 06	981 805

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 325 kohaselt peab komisjon võitlema pettuste ja muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu. Seetõttu on pettuste ennetamine ja avastamine komisjoni talituste üldine kohustus ning kuulub nende rahaliste vahendite kasutamisega seotud igapäevaste tegevuste hulka.

Liidu vahenditega seotud pettused või õigusnormide rikkumised mõjuvad komisjoni mainele ja liidu poliitika elluviimisele eriti negatiivselt. Komisjoni praegune pettustevastase võitluse strateegia (COM(2019) 196), mis asendab 2011. aasta strateegiat, võeti vastu 29. aprillil 2019. Tegemist on poliitikadokumendiga, milles esitatakse komisjoni prioriteetid pettustevastases võitluses, pidades silmas mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2021–2027. Komisjoni 2019. aasta pettustevastase võitluse strateegia peamised eesmärgid on 1) parandada veelgi arusaamist ELi eelarvet mõjutavate pettuste skeemidest, petturite profiilidest ja süsteemsest haavatavusest (andmete kogumine ja analüüs) ning 2) optimeerida pettustevastase võitluse koordineerimist, koostööd ja töövoogusid, eelkõige komisjoni talituste ja rakendusametite vahel (koordineerimine, koostöö ja protsessid). Strateegiale on lisatud tegevuskava, mis vaadati läbi 2023. aasta juulis ja mille eesmärk on sarnaselt sellele eelnenud tegevuskavaga tugevdada kõiki pettustevastase võitluse elemente: pettuste ennetamist, avastamist, uurimist ja korrigeerimist.

2019. aasta pettustevastase võitluse strateegia juhtpõhimõtted ja sihtstandardid on järgmised:

- täisleppimatus pettustega;
- pettustevastane võitlus kui sisekontrolli lahutamatu osa;
- kontrollide kulutõhusus;
- liidu personali erialane usaldusväärsus ja pädevus;

⁸ Põhineb vajalike vahendite summal, mis vastab 85 %-le liidu iga-aastases heakskiidetud eelarves konkreetse aasta asjakohasele liidu eelarvetoetuse eelarvereale (asjakohastele eelarveridadele) kantud summast.

- läbipaistvus liidu vahendite kasutamisel;
- pettuste ennetamine, eelkõige kuluprogrammide pettusekindluse tagamine;
- tõhus uurimisvõimekus ja õigeaegne teabevahetus;
- kiire korrigeerimine (kaasa arvatud väljapetted rahaliste vahendite sissenõudmine ja kohtulikud/halduskaristused);
- tõhus koostöö sise- ja välisosalejate vahel, eelkõige liidu ja liikmesriikide vastutavate asutuste vahel ning kõigi asjaomaste liidu institutsioonide ja asutuste osakondade vahel;
- tõhus sise- ja välissuhtlus pettustevastases võitluses.

5. MUUD MÄRKUSED

Šveitsi iga-aastane rahaline panus infosüsteemide ja ametite rahastamiseks antakse tegevustoetuse ja osalustasu summana.

Tegevustoetus põhineb panustamis põhimõttel, mis on kindlaks määratud Šveitsi (turuhindades arvatud) sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja liidu (turuhindades arvatud) SKP suhtena. Kasutatakse Euroopa Liidu Statistikaameti (EUROSTAT) esitatud uusimat SKPd, mis on kättesaadav selle aasta 1. jaanuari seisuga, millal aastamakse tehakse, ning võetakse nõuetekohaselt arvesse statistikaalase koostöö lepingut⁹. Kui nimetatud lepingut enam ei kohaldata, kasutatakse Šveitsi SKPna näitajat, mis on kindlaks määratud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni esitatud andmete põhjal.

Asutustele antava tegevustoetuse arvutamisel rakendatakse panustamis põhimõtet, võttes aluseks liidu iga-aastases heakskiidetud eelarves konkreetse aasta asjakohasele liidu eelarvetoetuse eelarvereale (asjakohastele eelarveridadele) kantud summa. Infosüsteemide ja muude teenuste tegevustoetuse arvutamisel rakendatakse konkreetse aasta asjaomases eelarves ettenähtud summa suhtes panustamis põhimõtet, mis on kindlaks määratud eelarve täitmise dokumentides (näiteks tööprogrammid või lepingud). Kõik vajalikud vahendid põhinevad kulukohustuste assigneeringutel.

Aastane osalustasu on 4 % aastasest tegevustoetusest.

Nii Šveitsi rahaline panus kui ka liidu tehtavad maksed ning tasumisele kuuluvate või saadavate summade arvutused tehakse kõik eurodes.

Euroopa Komisjon edastab Šveitsile hiljemalt eelarveaasta 16. aprillil Šveitsi osalemise kohta järgmise teabe:

- liidu aastaelarve kulukohustuste assigneeringute summad, mis on iga asutuse kohta kantud konkreetse aasta liidu eelarvetoetuse asjakohasele eelarvereale (asjakohastele eelarveridadele), ning kulukohustuste assigneeringute summad, mis on liidu heakskiidetud eelarves konkreetset aastal ette nähtud infosüsteemide eelarve jaoks;
- osalustasu suurus;
- aastal N+1 asutuste eelarveliste kulukohustuste summad, mis on võetud seoses aastal N kinnitatud kulukohustuste assigneeringutega liidu eelarvetoetuse asjakohasel eelarvereal (asjakohastel eelarveridadele) ja mis on seoses liidu aastaelarvega kantud

⁹ Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Statistikaalase koostöö kohta (ELT L 90, 28.3.2006, lk 2).

aasta N liidu eelarvetoetuse asjakohasele eelarvereale (asjakohastele eelarveridadele).

Oma eelarveprojekti alusel esitab Euroopa Komisjon eespool nimetatud hinnangulise teabe võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt eelarveaasta 1. septembriks.

Euroopa Komisjon esitab Šveitsile iga asutuse, infosüsteemi ja muu tegevuse kohta, milles Šveits osaleb, rahastamisnõuded, mis vastavad Šveitsi panusele. Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 60 päeva pärast rahastamisnõude esitamist.

Iga rahastamisnõude puhul võib Šveits teha eraldi makseid iga asutuse, infosüsteemi või muu tegevuse jaoks.

Makse tasumisega viivitamise korral peab Šveits alates maksetähtpäevast alati maksma tasumata summalt viivist.

Tasumisele kuuluvad summadelt, mis on maksetähtpäevaks tasumata, määratakse viivis maksetähtpäeval Euroopa Keskpanka eurodes tehtavate põhiliste refinantseerimistingute puhul kehtiv intressi järgi, mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel kalendripäeval Euroopa Liidu Teataja C-seerias, või võetakse vastavaks väärtuseks 0 %, kui see on suurem, ja sellele lisatakse 3,5 protsendipunkti.